

GLASI

IZ DUBRAVE

ŽEROVINSKE.

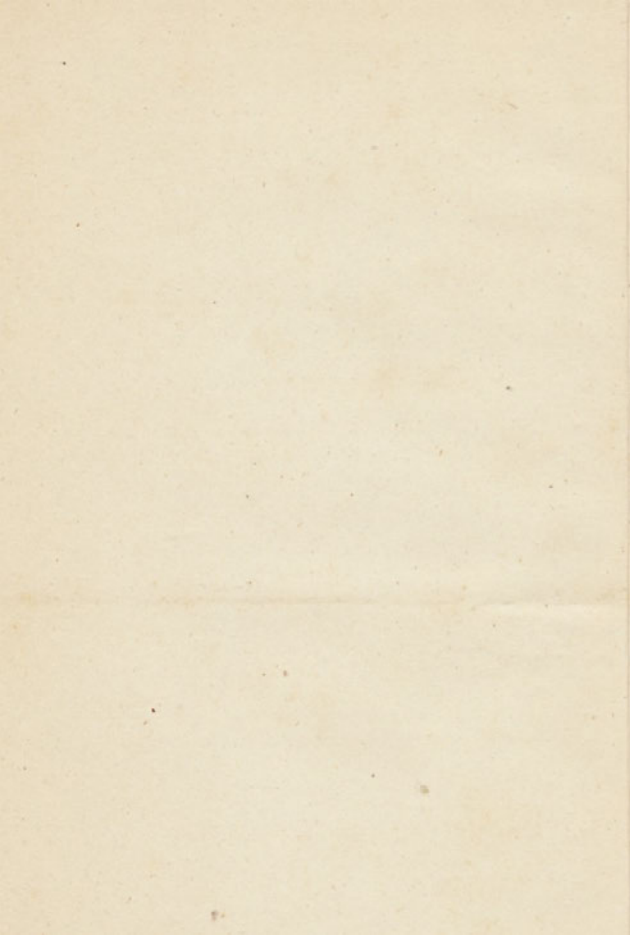

OD

Stanka Vraza.

Tiskani v 700. iw., gl. rna - Saf. 15 V 1842, Hla V 293.

1000 -

POVJESTICE.

GLASI

IZ DUBRAVE

ŽERAVINSKE.

POVJESTICE

OD

Stanka Vraza.

V umje mojem minuvši ljeta
Čas ot času temnej, temnej;
No zaronilaš pjesnja eta
Gluboko v pamjati mojej.

Puikin.

U ZAGREBU.

TISKOM K. P. ILIR. NAR. TISKARNE DRA. LJUDEVITA GAJA.

1841.

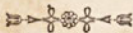
A 901

Ph 8.5.1986/580

POSESTRIMI

DRAGOJLI.

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

1911

P O S V E T A .

*Ležah ko rob tvârdo svezan,
Goječ samo jednu želju,
Jer povali na postelju
Jadna mene zla boljezan.*

*Stadoh vapit s tugom mnogom:
»Gdě si sestro? ah priskoĉi,
Te mi sklopi rukom oĉi:
Ja umirem... Anko!... s Bogom!«*

*Al nje nebi do uzglavlja,
Razstavljaše medjaš naju,
Te izručih vās u vaju
Opeta se snu bez zdravlja.*

*Pristupiše mečte plahe —
Ko jeseni lištje šume,
Čudan oganj noseć u me,
Oko duše grozne strahc.*

*Pa kroz sanak vidjeh jadan
Gdē ja brodih val bez čuna,
Mēsta projdoh groze puna,
Gdē hodjaše lav nevladan.*

*Tu nasārne na me smēlo
Bēsneć, preteć ah! neznano,
Kao pod mačem — napadano
Da uzdārka moje tēlo.*

*Al se u taj čas ujavi
 (Neznam odkud) sestra mila,
 Pa odgoni sva strašila,
 Vàs od duše san nezdravi.*

*Te mi utre blagom rukom
 Izmučeno, znojno čelo,
 Nudeć drugom hladno jělo,
 Da mi digne oganj s mukom.*

» Odkud, Anko?« — ja zapita',
 » Šta te tako bårzo doni?
 Te ti meni bol ukloni
 I vidjenja grozovita.«

» O moj brate, ozdravio!
 Mene sinoć jad obuze,
 Stadoh sluteć ronit suze,
 Što si se ti razbolio.

»» *Tim zamolih višnjeg Boga,
Da mi milost tu udili ;
Da se duša má odkrili
K tebi těšit jada tvoga.*

»» *Višnji směrnu molbu začu ;
Pa na krilma od ljubezni
Šlje ju k tebi, u boljezni
Da te těši i u plaču.«*

*Tako sberi sestra Anka ;
A ja hvaleć višnjem Bogu,
Stadoh ronit suzu mnogu,
S koje prenuh svitom danku.*

*Raztvorivši oči jadne,
Smotrih gdje si ti, Dragojla,
Rukom obraz moj hladila
Nudeć drugom jěla hladnê.*

*Odtli z nadem, posestrima!
 Da si duša sestre moje,
 Ku mi nebo poslalo je,
 Da utěhu moja ima.*

*Rekši s Bogom kući rodnoj,
 Došad k bratji za granicu,
 Da imade uzdanicu —
 Tu na stazi prem zahodnoj.*

*Zato ovaj dar donosim,
 Kojeg glava s sàrcem rodì,
 Tvojem umu da ugedi —
 S ovom željom — tebe prosim:*

*Mnoge ti još porodila
 Sinke smèle, čerce krotke,
 Domorodce, domorodke,
 Kojimi se ponosila!*

*Te ti statće věk na glavi
Věnac Česti, věnac Srěče,
Ostavit te Slava neće,
Kao što ti je neostavi.*

U Ljubljani na Gjurgjev dan t. g.

K a z a l o.

	Strana.
Posveta	v

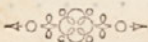
B A L A D E.

Raznost prolětja	3
Pärsten	5
Kratka srěča	8
Svakdan	9
Lovac	12
Särdjba	14
Bělana	16
Nenadani	18
Nepozvani	25
Gärlice	28
Bura	32
Věra i nevěra	36
Romantični konac	39

Lěpa Vida	43
Jagode	48
Děvojka	51
Sivi golub	56
Osveta	58
Sablja i ruka	61
Stana i Marko	63
Fredrik i Verunika :	
1. Sužanka	67
2. Vitez Fredrik	71
3. Čudni goso	74

R O M A N C E.

Savět	81
Sužanj	83
Junak Hranilović	85
Zora i Bogdan :	
1. Sanak	94
2. Oproštaj	96
3. Bojak	101
4. Prosioci	102
5. Poslušnost	103
6. Věra	106
Izjasnjenje	111
Několiko řečih	136
Předplatnici	139

B a l a d e .

Raznost prolètja.

I.

Po planinah topla krila
Jug prostire i kretje;
Po dolinah Vesna mila
Slaže zelen i cvètje.

U dubravi gârle guče,
Slavuj milost pripěva, ---
Sada šaptju, sada muče
Stravljen junak i děva.

II.

Po planinah topla krila
Jug prostire i kretje;
Po dolinah Vesna mila
Slaže zelen i cvètje.

Urvatjen je slavuj mili,
 Tužno guče gārlica; —
 Junak spava u gomili,
 Nad njom plače dēvica.

III.

Po planinah topla krila
 Jug prostire i kretje;
 Po dolinah Vesna mila
 Slaže zelen i cvětje.

Nij slavuja, nij gārlice,
 Oba lovac zatvori; —
 Pored stoje dvě grobnice, —
 Jad i dēvu umori.

P á r s t e n .

Svanu danak bili ,
 Već zvonar zazvoni ;
 Tica glas nemili
 U běli grad doni :

Čuješ, gospo mila !
 Šta ti kažem sada :
 Ja sam tamo bila ,
 Gdě sunce zapada .

Vrag uz vraga spava ,
 Kano brat uz brata ;
 Jer jih više slava
 U kolo ne hvata .

Znaj bo: jučer veće
 Vojska vojsku smárvi,
 Da još danas teče
 Potok težke kárvi .

Tamo i tvoj vojno
 Pogibe hãrvajué,
 U smãrti dostojno
 Tebe spominjajué.

Evo pãrsten zlati,
 Što mi ga (kad s muke
 Poéèe izdisati)
 Dã s kãrvave ruke.

Misli na njegovu
 Ljubav svako vrime,
 Koj u krajnom slovu
 Zvaše tvoje ime.

Gospa pãrsten gledí,
 Biljeg upoznade;
 Lice joj zablãdi,
 Tãlo na tle pade.

Trikrat kule grada
 Još obleti tica;
 Ali na tlãh mlada
 Ostã gospojica.

Trikrat još zapoja;
 Al zahman se trudi;
 Jerbo se gospoja
 Više neprobudi.

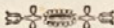
Kratka srčca.

Děva s dragim šeta
 Puna mislih srětni',
 Rukujué kroz cvětni
 Divni djulistan.

Junak mlad joj gleda
 U zěnice jasne,
 Gladi lica — krasne
 Kano tulipan.

Čim priniknu k ustam,
 Oglasi se zvono;
 Ode, ah! siono
 Děve srětni san.

Zvono děvu zvaše
 U carkvu na horu;
 Junaku na moru
 Svanu krajni dan.

S v a k d a n .

Majka kara,
 Čerci prigovara;
 A éerca Milica
 Mučè gleda nica.

Draga éeri!
 Sárce, nezamèri,
 Nisi opet danas
 Dost naprela za nas.

Te od toga,
 Šta je gotovoga,
 Malo bit će prida;
 Jer se strašno kida.

Znam ja dobro,
 Opet krasni pobro
 Da uza te staše,
 Lice cělivaše.

Majka kara,
 Ćerci prigovara;
 A ćerca Milica,
 Mučè gleda nica.

Istina je
 (Milica priznaje),
 Gdè se lice ljubi,
 Tanki konac gubi.

Odreći ću
 Ja gospodičiću,
 Da mene opeta
 Neljubi, nesmeta.

Tako kaza
 Gnjevnoga obraza;
 Al jadona uz toga
 Nij molila Boga.

Eno dojde...
 Dèvo tvoj gnjèv? — projde...
 Gospodičićè ljubi,
 Opet konac gubi.

Majka kara ,
 Svakdan prigovara ;
 A ćerca Milica ,
 Svakdan gleda nica.

L o v a c.

Bez listja je dubrava,
 Gora gola ko glava,
 Vlas posljednji kojoj spade:
 Po dubravi zvuči rog,
 Od kopovah laj žestok
 Puni njive i livade.

Mladi junak lov lovi
 Sa bärzimi härtovi —
 U mēsecu listopadu;
 Od rosice jutärne
 Slēdi zece i sārne
 Za odolēt sārцу mladu.

Bez listja je dubrava,
 Gora gola ko glava
 Vlas posljednji kojoj spade;
 Al sve šuti krug i krug...
 Gdē si lovče? Dodj u lug,
 Dodj na njive i livade.

Prašan visi s stěne rog,
 Gine hãrtom bãrzost nóg;
 Nij veé lovnje briga lovcu;
 Njega zove mio večer,
 On sledi lěpšu zvěř;
 Jer on slědi svu ljubovcu.

S à r d j b a.

Posestrimi M^oo

Sinoé jeste zima bila,
 Danas hlad od juga; —
 Sinoé sam se razsàrdila
 Na svojega druga.

Ja se zakleh nevesela:
 Veé mu ne otvarat;
 A on: prie danka bëla
 Sa mnogom razgovarat.

Tek što izručih dušu Bogu,
 Pa legoh spavati;
 Začuh jednom topot noguh
 I jauk kraj vratih.

»Tko je božji u toj kući?
 Ah bårzo otvori!
 Znoj po hårbtu zimni vrući
 Bije me i mori.

Bogom bratjo, nemojte me
 Ubit pustahije!....
 Po meni je ovo vrĕme,
 Kàrv se s boka lije.«

Šta ću jadna? Bože mili!
 S straha dàrktje noga,...
 Ubit će ga u toj sili...
 A moli za Boga.

Stanuh, metnuh zobun na se,
 Otvorih što bàrže;....
 Eto smĕjuć na sve glase
 O vrat mi se vàrže.

Tek po ustjuh spoznah druga,
 Iz kojih žàr piri....
 Dadoh ruku.. (šta će tuga?)
 Pa se š njim pomirih.

Čuješ, dušo posestrimo!
 Nemoj se sàrdĕti;
 Jer će sàrdjba proći mimo —
 Ko magla po lĕti.

B ě l a n a.

Platno si běli za rana
Kraj vode mlada Bělana.

Na vodu aj! se nadvodi,
Zagledne sebe u vodi:

Mili i dragi moj Bože!
Jeda šta lěpše bit može?

Oči se sjaju iz vode —
Ko zvezde kada izhode.

Lica se sjaju iz vode —
Ko ruže cvětom kad rode.

Usta se sjaju iz vode —
Ko lěti zrěle jagode.

Aj da je vĕnac još k tomu,
Bila bi snaša u domu.

A junak lovec u šumi,
Bělanu dobro razumi.

Ostraga mučè pristane,
Poljubi lice mladjane.

Ljubi, te ljubi bez broja,
»Ti moja«—šaptuè—»věk moja!«

Dojde ti sveta nedělja,
Ala ti lěpa veselja!

Jer junak vodi vënčanu
Iz cårkve kući Bělanu.

N e n a d a n i .

Tetični Rezi K. Muropoljanki.

Lěpo ti je Mursko polje:
 Sve njiva do njive; —
 Tamo žanju dobre volje
 Děkle ljubeznive.

Da su vedre, bistre, tanke,
 Ne dvoji se o tom;
 Jer su znate svud Poljanke
 Divnom svom lěpotom.

Za domaća momka draga
 Krotke su gārlice,
 Ma za strana i nedraga
 Plahe ko vlasice.

Nu svaku je nadvisila
 Čerca Jurinčeva,
 Sve lěpotom nadčinila
 Reza draga děva.

Da ju vidiš, ruke svoje
 Kako radeé kretje,
 Mislio bi: Čela to je,
 Kâ po cvětju letje.

Da ju vidiš srěd večera,
 Kad pěva pěsmicu,
 Ti bi reko: Od jezera
 Čuo sam děklicu.

I ta lica rujnobila,
 Oči s ognjem smělim,
 Prisegó bi: Nju j' rodila
 Zora s dankom bělim.

Do konca smo baš dožele,
 Mile drugarice!
 Nebi li si u hlad sěle,
 U hlad od lipice?

Znam, da svaku zabolěle
 Veé pri laktu ruke,
 Zašto snopov ima vele;
 Vele š njimi muke.

Ti pa za nas, dragi brate,
 Pod gabar potârçi,
 Te vodice studenate
 Donesi u vârçi.

Reza veli: bratac ode
 Na studenac lěpi,
 Da donese hladne vode,
 Te děkle okrěpi.

Za tim hitre igre staše
 Igrat družba višta,
 Jedna drugoj pripěvaše
 Nepraštajué ništa.

Reza oči prem ljubezne
 Krenu put ravnine,
 Za kojom joj sârce čezne,
 I želja ne mine.

Sârce igra, skače, bije
 K nědrom bez pokoja,
 Te da milu bunu skrije
 Ovako zapoja:

»Žuta vuga lěpo poje
 Srěd zelena luga —
 Lěpo poje — hoje, hoje!
 Žuta tica vuga.«

Tek što poče, već zašuti
 Izpred sebe gledě;
 Jer prorazi trepet ljuti
 Sárce plašne blěde.

Ah za Boga, draga seko!
 Koja ti j' nevolja,
 Da zablědi te daleko
 Gledaš niz ta polja. —

Vaj nas brate! sprema vesi...
 Tuda gdě j' dvorište,
 Četa ide... da! po lěsi
 Svud se puške blište.

Dušu Vida već iz sela
 Četa k vojsci vodi,
 Oh i tebe oće směla
 Da uhvati òdi.

Ne praštaj se, idu sati,
 Uskoči k Ugarcem,
 Tamo će te sprovdjati
 Sestra s dušom, sârcem.

Tim se od nje brat oprosti,
 Pa otide kući;
 Sestra pako sa žalosti
 Zatuži plaćući.

I u kolu od žanjica'
 Zabrinu se svako,
 Tek najdraža drugarica
 Smi sborit ovako:

»O vojnice prem nemile!
 Prošle vi domala,
 Jer s vas ljube, majke cvile,
 Što ste pune zâla'.«

»Jer za mlada već oditi —
 Momak u svât mora,
 Dom i dragu ostaviti,
 Ginut onkraj góra'.«

»Nu negårdi plačem lica,
 Drugarice naša!
 Prestanut ée još vojnica,
 A ti bit éeš snaša.« —

Tim se digne krik i huka,
 Pucnjava pušaka',
 Da se praskom vika, buka
 Razpárši put zraka.

Zamisli se um děvice,
 Obraz zacárveni,
 Zablěsnuše trepavice
 Kano cvět jutreni.

Drugarice mah okrenu
 U radost svê muke,
 Gårle redom sve blaženu
 Plěskajué u ruke.

Eno nětko gré niz kåré,
 Nosi věsti nove,
 Polak ide, polak tårči...
 Slušajmo, kog zove.

»Vârzi na stran nepokoje,
 Pa ajd dvoru, seka;
 Jer kod dvora, sârce moje,
 Lěp te posó čeka.

Sva se j' kuća napunila,
 Bârzo dare nosi;
 Znaj bo, danas, dušo mila,
 Vido tebe — prosi.«

Nepozvani.

Jur su Kosci nizko došli,
 Bit ée već tri sata,
 A još nema mladoženje,
 Veli majka Kata.

Ah sva dárktjem, jedva da se
 Još dáržim na noguh,
 Někak mi je čudno, mučno,
 Zašto? reć nemogu.

Puče bič, aj puče puška,
 Zvonci zveću bliže,
 A sněg škriplje pod kopitom,
 Već su pokraj hiže.

Tàrèi na dvor da otvori
 Svatom Anka snaša...
 Ah nij Janko... lupeži su
 I njih harambaša.

»Ti ćeš danas, lěpa snašo,
 Mene cělivati....
 A vi momci poberite,
 Šta je za pobrati.« —

Tko će nju sad obraniti,
 Sve je puno vina;
 Već na klupi zaharkó je
 Pijan starešina.

Ruke lome majka, kuma,
 I družice mlade....
 A snašica tim od straha
 U nesviest pade.

Puče bič, aj puče puška,
 Zvonci zveču bliže;
 A sněg škriplje pod kopitom,
 Već su pokraj hiže.

Mah otvore, nit za šalu
 Danas svati mare;
 Eto, brate, pustahije,
 Gdě blago toware.

Hman se brane, nije vrēme
 Tu izbēci kuda,
 Pohvativši pustahije,
 Svezahu bez truda.

Veseli se majka, kuma,
 Veseli se Anka;
 Jer na pãrsiuh osvēsti se
 Mladoženje Janka.

G à r l i c e.

(Polag narodne slov. pričice.)

Netjakinji Milici M.

Perun stvori za Ladu
 Pitome gârlice,
 Da joj sinka ljuljadu
 Pëvajué pësmice.

Ma jih dëte prevari,
 Čudno dëte Lelja.
 Sârce vatrom zažari,
 Vatrom čudnih želja'.

Za željami slëdi stid,
 I plašnost bez kraja,
 Kâ jim kaže oprostit
 S dubravom se raja.

Mati Lada položi
 U kolëvku čado,
 I koprenu doloži
 Za pokriti mlado.

Lépo mi s njim děvajte —
 Veli gárlicama —
 Pešmice mu pěvajte,
 Dok ne zaspi vama.

Te u Vesne hárli hram,
 Ka svět resi cvětjem,
 Za da združí ljuven plam
 S kitnim premalětjem.

Tice pako sědeci
 Na zibci oboje,
 Poju děte gledeci:
»Ninaj, zlato moje!«

Čim šarena lagano
 Kolěvka se žene,
 Paze děte dragano
 U oči milene.

I nejače jih gledi,
 Jedno drugo pazi,
 Ljubko směje tim slědi,
 Da jih slast prorazi.

Poglednuvši něšto njim
 U nědrih krene se ,
 Sárca ognjem ljuvenim
 Srěd pársiuh zanese.

Milo leti k dragomu ,
 Krilom ga ošine ,
 Ljubi oči blagomu ,
 Od razblude gine.

Nu ej jada nemila!
 Dojdu muži ljuti,
 Kud si s', majko, spremila?
 Kud te nose puti?

Nečuješ li cviliti
 Jadno děte tvoje,
 Kom se neće smiliti,
 Ki se děcom goje?

Tim se vrati ljubljena
 Kući mati Lada;
 Najde dušom sgubljena
 Kolěvku bez čada.

Najde drago uz mila,
 Gdě razbludno sniva;
 Koprenu, kom pokrila,
 Gdě sad tle pokriva.

Ljut obuze sárce jad
 Nesrětnu bez kraja,
 Udri tice mah za vrat,
 Te progna iz raja.

Glè, što tamo skrivile
 Sa srěce su loše,
 Gdě budu vĕk živile,
 U lug utekoše.

Gradit budu sudjene
 Kolěvke na hvoje,
 Skupljat žitak nudjene,
 Kim si mlade goje.

A što starji u raj
 Sgrěšiše někada,
 To sad valja da kaju
 Ista děca mlada.

S toga vidiš svak jim čas
 Na vratu znamenja,
 I kolěvke čuješ glas
 Izmedju nji pěnja.

Nut Milice mladjana,
 Gârlice majkina!
 Ljuljaj Vladka sladjana,
 Majke zlatna sina.

Ostó um ti mladosi,
 Věk drage pěsmice,
 Samo od súz radosnih
 Rosne trepavice.

Kó sanak te hvatila
 Vatra od ljubavi,
 Kroz življenje pratila
 Svedj u srěci, slavi.

Toga sanká blagoga
 Věk ti neodnila;
 Nu srěd raja dragoga
 Kolěvku sgradila.

B u r a.

Buči, zvižda vihar kroz grede i tram,
 Staro dārma sleme, stari dārma hram.
 Od smārtni barjake noć je razastārla,
 Spasonosne zvězde u svoj dvor zapārla.
 Grozovitom rukom od oblaka gromni
 Do oblaka tārže Perun nebolomni:

«Jao nama munje, strahovita groma!..
 Jeste li, dēčice, svakolika doma?
 Da li se kārstite?.... ah molite Boga,
 Neka nam sačuva ćaku prem dobroga.»

Prekārstiv se žena dēci kaže tak,
 Kako bārzo munja razine oblak:
 »Slušaj, Vanko, slušaj! kako Bog nas kori,
 Jer njedno molitve dobro još ne sbori.
 Uzdignimo ruke kutu, gdě je spas,
 Gdě je Bogorodke naměšten obraz,
 Nebi li se smilit božja mati ktěla,
 Vratila nam tatu zdrava i vesela.»

Tako mladjanomu bratcu Angja sbori;
 A majka od brige ovako govori:
 »Ta on bi već davno kod kuće bit mogo;
 Nedaj njemu tonut u pogibelj, Bogo!«

Za tim opet munja razsine oblak,
 Kraj peći pokaže od žene se trak.
 Tù je mlada majka, a uza nju sèdi
 Petorica drobne dèčice u bèdi.
 Njim otide otac dārvarit u luge,
 Jer sudba nedade njemu srèće druge,
 Kà mu već u zibci kazà puna sàrdi,
 Da će uvèk jèsti samo krušac tvàrdi.

Glè opet obsinu kuću naglo blèsk;
 »»Eno mamó tate . . . «« tada trèš trèš trèšk!
 Angji rěč prekine, uzdārma vàs dom,
 Padajué na zemlju stàrmoglavce grom.

Dèčica zavrisku na vàs glas nemilo,
 A starji zamuknu, ko da nij jih bilo.
 Te se majka najprè od straha probudi:
 »Mili Bože! — reče — u pomoć mu budi! . . .
 Šta si ktèla kazat, Angjo écerco ljuba? — «
 »»Vidila sam éačka doći izpod duba. — ««:
 »Ta moro bi davno već pred pragom biti,

Valjda bialhu traci, ki jih munja hiti...
 Kod kuma je osto, tēšite s', tēšite!
 Sutra dēco doć ēe, donēti vam pite.«

Grom prestade: — majka dēcu upokoji,
 Da joj usnu svako na postelji svoji.
 Al ona nemože usnut ni za čas,
 Věk izpred nje staše suprugov obraz.

Zapěvaše pětli, te i danak svanu,
 Prenu se iza sna, spremi k poslu ranu:
 Vatre si naloži, sude uzporedi,
 Tim i Angja stane i kroz vrata gledi:
 »»Za Boga, šta vidim? šta to leži tamo?
 Bārzo podjte sēmo, bārzo, draga mamom!«
 »Vajme, mili Bože!« zavapi majčica
 Od petoro sada drobnih sirotica';
 Za glavu se uhvati, kolēna se sruše,
 Jer pod dubom suprug — leži joj bez duše.

Věra i nevěra.

Minka sadi razliko cvietje

Na grob njeno na jedino dobro :
 Unj zapade sunce njene srčee,
 U njem spava njene duše pobro.

To s po vratu razpuštenim vlasim

Kò grob drugi na tom grobu stoji,
 Pàrsi bije, a to težkim plasim
 Uzdisajim povětارce goji.

Primi suze, primi o gomilo!

Da načine stazu u grob dubok;
 Kucaj, sàrce, dok budeš razbilo
 Lěš u kojem spava tělo ljubog.

Na kriocu toplom ga ljuljat ću,

Dok neogrějem sàrcem těla pusta;
 S modrim ustam usta mà slagat ću,
 Dok nećutim plama njegvih usta'.

Sve badava! grob nje suze pije,
 Al k njemu se staza neotvori,
 Sárce kuca, tēsna njedra bije,
 Ali mukle rake nerazpori.

Sárce padne, sárce se uzdigne,
 Oboriše suze niz nje lice;
 Al tko može rěčmi da dostigne,
 Da izměri jad mlade dušice?

Poslě mlada svakdan k grobu šetje,
 Ranom zorom, da si ruže plije,
 A večerom, da jih kropi cvětje,
 Svane danak, nu nje nij te nije.

Danak klone; nij nje; .. danak svane:
 Opet nij nje... Minko, Minko, gdě si?
 Valjda jedna nepreboli rane....
 Minu mēsec; al nje nij iz věsi....

Čuješ zvona svetoga Martina,
 Kako poju kó puna žalosti!
 Ah doista prestavi se Mina;
 Bože jednoj grěšnu dušu prosti!

Zašto j' puno kolah postavljeno
 Kraj carkvenih otvorenih vrata?
 Konji, sluge — sve je izkitjeno
 Kitom cvětja, kitom srebra, zlata.

Momci smějuć obkoljuju kola...
 Bistri konji grebu tlà kopiti...
 A u carkvu od ženskoga spola
 Staro mlado i gārne i hiti.

Momka, děvu vide pri oltari
 Dvě kitjene uz njih děve stati;
 A sa gornje stube popo stari
 Ovak zlatne iz knjige im čati:

Čuješ snašo! očeš li s ljubavi
 Š njim podnosit života težkoću?
 Njega ljubit, dok vas smärt razstavi?...
 Popo pita... *Minka* kaže: »Oću!«

Romantični konec.

Borko hodi zamišljeni
 Tihom noćcom po dolini —
 Od ljubezni proslēdjeni,
 Ki ga nekoe srētna čini.

Šta - li sad mu srētju truje,
 Što se tako on prepada?
 Kad od druga glas začuje,
 Ki je vojnik carski sada.

Zašto gleda pun promēne
 U dol ko da nešto ište? ..
 Tamo kuće vidi stēne,
 Mēsečinom koja blište.

Kuća stoji na livadi,
 Na nje pragu stoji dēva,
 Na podstēnju junak mladi;
 Dēva plače, junak pēva:

S Bogom ostaj, dušo draga!
 Ja moradem poč sada;
 Negledaj ti mene s praga,
 Da ne sahnem od jada.

Tja za daljnom onom gorom,
 Ki š nje běli sněg sijá,
 Tamo bit ću třetjóm zorom,
 Teb' ostane duša má.

Náj me ovdě ustavljati,
 I tam ima sunašca,
 Koje čini Višnji sjati
 Za razgovor sárdašca.

Kad na večer pěsme glase,
 Vidiš klonut sunca tek;
 Ti spomeni onoga se,
 Ki za tebe moli věk.

Šta užismo od ljubavi
 Kò pitome tičice,
 Na misó je, dušo, stavi.
 A Bog bit će uz tebe.

S Bogom ostaj! s Bogom bila!
 Te prim' kletvu od mene:
 »Ja te ljubim, dušo mila!
 »Dok sárce ne — uvene.«

* * *

Tim prestane junak mili,
 S Bogom! veli, a ništ više.
 On se oprostí i oddíli,
 Ona — plače i uzdiše.

Borku oči obsěne se,
 Mlada lica mah zablíde,
 Bárzo smeten okrene se,
 Štap uhvati — te otíde.

Sutra danak jutrom ranim
 Pastěrice uraníše,
 Te sa čelom razmárskanim
 Trup najdoše pokraj híše.

Mah od bakah sbor navárvi,
 Kako stigne glas u selo;
 Izmaču ga iz te kárvi,
 Za razpoznat, číje j' tělo.

Jedna kaže: Taj i taj je!
 Poznam suknju, klobuk běli....
 Druga kaže, onaj da je....
 To je Borko! tretja veli.

»Borko?!« pisne dĕva lĕpa,
 Pisne, tārne i zablĕdi,
 Ko da sārce smārt joj cĕpa,
 Izpred sebe ĕudno gledi.

Pa odtārĕi put doline,
 Tārĕi puna biesnosti;..
 I od bāk se sbor razmine
 S složnim glasom: Bože prosti!

Veĕer ĕulo veĕ kasno se,
 Kako smĕjuĕ bĕgla blazna,
 Kako bĕgom skublja kose....
 Ma kud bĕgla? — nikt nesazna.

Lěpa Vida.

Polag narodne Krajske pěsme.

Lěpa Vida pokraj mora staše,
 Na obali pelenice praše.
 Od zapada, gdě sunce zahodi,
 Morem cārni arape dobrodi;
 Čun pristavi, lěpu Vidu pita:
 Čuješ, snašo! kamo tvoja kita?
 Zašto nisi već tako rumena,
 Ta rumena, lěpo nakitjena,
 Kao što si lanjsko lěto bila,
 Kad si ovdě platno bielila?

Ovako joj cārni arap sbori;
 Lěpa Vida njemu odgovori:
 Kako, brate, bila bi rumena,
 Ta rumena, lěpo nakitjena?..
 Nije meni do vārpacah, cvětja,
 Gdě mi lanjska već ne služi srětja.
 U kolěvci bolno mi je ěado;

Prěvari me moje sárce mlado:
 Udadoh se, stara vojna uze',
 Sad utěha gorke su mi suze:
 Vās dan sinak plačue proboljuje,
 I svu noćcu vojno prokašljuje.

Ovako joj arap kazat stade:
 Kad na polja ljuta slana pade,
 Ždralovi se dignu prama jugu,
 I ti podji tražit srěću drugu.
 Čuj! kraljica slavne zemlje naše
 Mene, Vido, po tebe poslaše,
 Da joj podješ dojiti kraljića,
 Njejna sinka mlada carevića:
 Dojit ćeš ga kano prava mati,
 Povijati, na rukuh njinjati,
 Dok nezaspi mile pěsme pětí,
 Težjih dělah nećeš věk iměti.

Bez obzira Vida u čun skočí;
 Nu kad nesta žála izpred očí',
 Kad po moru čun već zaplivaše
 Lěpa Vida gorko zaplakaše:
 Jao mene! šta sam učinila?
 Komu jedna doma ostavila —

Sinka svoga puna gárdnih tuga',
 Vojna svoga stara dobra druga?

Kad već tretja neděljica projde,
 Š njom kraljici cárni arap dojde.
 Uranivši rano lěpa Vida
 Na prozoru vasdan čeka blida,
 Za těšiti sárce razcviljeno,
 Tako pita sunašce rumeno :
 Božje čado, sunce, povedj meni!
 Šta sad radi sinak moj mileni? —
 Šta bi radio sad tvoj sinak mili!
 Sinoć su mu k smárti svičtili;
 A tvoj vojno ostavi ognjište,
 More brodi, jadan tebe ište,
 Tebe ište i za tobom gine,
 Malo da se s dušom nerazmine.

Kad na večer zasja luna blěda,
 Opet Vida na prozoru gleda.
 Za těšiti dušu jada punu,
 Tako pita mladu blědu lunu:
 Božje čado, luno povedj meni!
 Šta sad radi sinak moj mileni? —
 Šta bi radio sad tvoj sinak mili!

Danas su ga jedna sahranili;
 A tvoj vojno ostavi ognjište,
 More brodi i jedan tebe ište,
 Tebe ište i za tobom gine,
 Malo da se s dušom nerazmine.

Lěpa Vida k nebu ruke pruži,
 Ruke pruži, pa gore zatuži;
 Nju kraljica gospojica začu,
 Pa zapita sirotu u plaču:
 Šta je tebi, moja lěpa Vido!
 Što ti plačeš, gardiš lice blido? —
 O gospoje, presvětla kraljice!
 Kako nebi ja gárdila lice?
 Kad umivah čaše kraj prozora,
 Upade mi jedna u dno mora —
 U dno mora, mora preduboka,
 Zlatna čaša s prozora visoka. —

Al ju těši gospoja kraljica:
 Nemoj plakat, nemoj gárdit lica!
 Ja ću kupit čašu lěpšu, veću,
 Izgovorit kod kralja nesrěću.
 Deder doji moga zlatna sina,
 Da te mine od sárca gorčina.

Zbilja j' čašu kraljica kupila,
 A od kralja milost izprosila.
 Opet Vida stoji kraj prozora,
 I nemilo gleda putem mora —
 Stoji, gleda od danka do danka,
 Sinka, vojna plačúé bez prestanka.

J a g o d e.

Polag Staročeskoga.

Mila ode po jagode
 U zelen-goricu,
 Oštar se joj tärn zabode
 U bělu nožicu...
 Jao! nemože veé ubogom
 Mila stupat nogom.

O ti tärne, oštri tärne,
 Zašto ti ju rani?
 Za to bit ćeš oštri tärne
 Skoro izčupani.

Čekaj mila ovdě u hladu
 Od zelenih jěla,
 Dok potärčim na livadu
 Po konjica běla.

Konjic pase niz livadu
 Po zelenoj travi,
 Mila pako mâ u hladu
 Na ljubog boravi.

Poče mila tugovati
 Pod jelom kraj stěne:
 Šta će reći moja mati!
 Ah nesrětnu mene!

Kazaše mi vazda mati;
 »Čuvaj se junakah!«
 Pa zašto se njih čuvati,
 Tih dobrih momakah? —

Tim dotàrčah na konjicu
 Kano sněg bělome,
 Pa ga pripeh o grančicu
 Uzdom srebàrnome.

Te prigàrljih milu k boku,
 Čělivajué usti:
 Ele mila bol žestoku —
 Tàrn iz misli pusti.

Garlismo se čelujući,
 Dok sunce zapade....
 Ajde mili bärzo kući,
 Sunce nam zapade.

Na konja se bacih svoga
 Kano sněg běloga;
 U naručaj metnuh momu,
 Pa odjaših domu.

D ě v o j k a.

Polag Poljskoga.

II.

Děvojka po šumi
 Jagodice braše,
 Prema njoj po drumi
 Gospodić prijaše.

Gospodić ljubljeni
 S bārza vranca skoči;
 Děva zarumeni,
 Skloni cārne oči.

Već za pàrve zore
 Dojdoh nedaleko
 Odovud u gore
 Na lov, draga seko!

Jeda j' moć iziti
 Iz šume dosadne? —
 Dá: možete biti
 U gradu još za dne.

Na poljani evo!
 Stoji jedna jela,
 Od jele na levo
 Ide se put sela...

Mimo je živica;
 S desne reka pada;
 Na njoj vodenica....
 Eto vas put grada! —

Stisne ruku krasne:
 Hvala, draga seko! —
 Te na konja prasne,
 Kako je to reko.

Izpred očuh mine,
 Već je onkraj lěsa....
 Děva čezne, gine,
 Bog si ju zna — s česa.

III.

Děvojka po šumi
 Jagodice braše;
 Prema joj po drumi
 Gospodić prijaše.

Više iz daleka:

Pokaž', drugu cestu!
Za selom je reka,
Nemože se k městu.

Nij broda nij mosta...

Ej sekice mlada!
Ti bi tvoga gosta
Utopila rada.

Daklem né na ľevo;

Desnom put doline. —
Bog ti platio, dĕvo!—
Hvala, gospodine!

Izpred oĕiuh mine,

Već je onkraj ľesa...
Dĕva ĕezne, gine,
O! sada znam — s ĕesa.

III.

Dĕvojka po ŕumi

Jagodice braše;
Prema joj po drumi
Gospodić prijaše,

Aj Bog s tobom, seko!

(Zaviče iz glasa)

U šumi daleko

U klanjac zabasa'.

Tu s blata debela

Nitko nebi prie,

Ako muž iz sela

Darvah vozio nije.

Po lovu se borih

Čitav dan zaludo,

Konjica umorih,

I ožednih hudo.

Da ohladim lica,

I žedju nezdravu,

Odsěst ću konjica,

Pustit ga na travu.

Gospodić ljubljeni

S trudna vranca skoči,

Děva zarumeni,

Skloni čarni oči.

Ljuveno uzdiše,
 Nit rečce nesbori;
 A mladić sve više
 Šaptje i govori,

Nu buduć pirio
 Větric prema šumi,
 Šta je govorio,
 Nikak nerazumi'.

Al sam u obrazu
 Razložno mu čito,
 Da nije za stazu
 Niti više pito.

Sivi golub.

Polag Ruskoga.

Stenje golub siva tica,
 Stenje on i dan i noć,
 Što mu j' mila drugarica
 Odletela dalko proć.

Već ljuveno on ne gući
 Nit nezoblje pšenice,
 Već se tužan tugom mući,
 Suzam muti ženice.

S jedne grane on na drugu
 Letje jadan samotan,
 Věrenicu i suprugu
 Žudeć k sebi sa svih strán.

Žudi ju — al jao zaludo!
 Drugèi j' udes obsudio:
 Bez prestanka sahne hudo
 Golub věran, golub mio.

Sastavi se sa travicom,
 Kljun zavinov pod krila,
 Jur ne stenje za milicom,
 Jur goluba nij mila.

Povrati se zatravljena
 Opet draga i mila,
 Padnuv k zemlji kraj ljubljena,
 Budi budi goluba.

Nu dosēti s' skoro jada;
 'Triput mila obšeta, —
 Uzanj leže, Lenko mlada!
 Pa — nestane opeta.

O s v e t a.

Gdê dvorana Dolnjog grada
 Davno stoji zapuštена,
 Svako skoro noću sada
 Po hodnicah hodi sěna —
 Sěna, kâ tri (kažu) ima
 Ljute rane na pârsuma.

Slušaj, dušo! golubice!
 Samo jedan pogled mili,
 Jedan cělov od ustnice,
 Samo to mi ti udili,
 Pa ćeš biti sjajna žena
 Mojom rukom uzvišena.

To němački plemić kazâ
 Trudnim rěčma, da pridobi
 Děvu lěpu od obraza,
 Mladu juče ki zarobi,
 Al se stidnost Slovenčina
 Stavno brani od tudjina.

Plemić prosi, al badava!
 Obećuje mite, blago;
 Kim se kroti ženska glava,
 Lěpi ures, ruho drago;
 Obećuje, no zahmani...
 Jednako se děva brani.

Sunce se je već smirilo
 U postelji od zapada,
 Svi usnuše (što jih bilo)
 Već prozori běla grada,
 Tek se světi iz jednoga,
 Gdě Slovenka moli Boga.

Tim na beden běla grada
 Uzpěše se tri junaka
 (Jedan stari a dva mlada)
 Kim se cědi káriv s balčáka',
 Te gledaju po gradištu,
 Ko da koga ubit ištu.

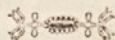
Aj lagano, momci, sěmo!
 Tù se světi, tù uzdiše,
 Tù lupeža susrest čemo;
 A sad niti sloveca više...

Starac šaptne řeči mudre,
Pa u sobu s momci udre.

Tri slovenske zasěkoše
Sablje světle kano svića,
Iz tri ranah iztekoše
Řeke -- težka káriv plemića,
Opet visi glě o vratu
Děva otcu, ljubú, bratu.

Svane danak kao od zlata,
Budne straže, oj gdě su tí?
Mártve leže pokraj vrata';
Děve nima . . . sve sve šuti,
Tek po sobah cvili jedna
Kukavica — majka bědna.

Puno j' prošlo već věkóva,
A grad stoji opuštenu;
Pověst pako još se ova
Pripověda svedj o sěni, —
Da još hoda, da tri ima
Ljute rane na pàrsima.

Sablja i ruka.

Po Mostaru baš k kovaču —

Jaše Ture dobra stabla:
 Sakuj de mi sablju, more!
 Od nakova bolju, jaču.
 Imam mejdan pàrve zore:
 Dobar junak dobra sablja.

Po Mostaru baš kovaču

Jaši Ilir tanka struka:
 Sakuj de mi sablju, prije!
 Ni najslabju ni najjaču.
 Sutra mejdan dèlit mi je:
 Dobar junak dobra ruka.

Zora j' lice pomolila:

Pred Mostarom na poljani
 Mejdan dèle dva junaka
 Ko dva risa mlada čila;
 Jednog Kaurka rodi jaka,
 Drugog bula što odhrani.

Dobre konje razigraše

Po tom lepom ravnom polju.

»Turčin vadi sablju bolju:

»Udri, kaure ponositi!

Neka vide bule naše,

Da ti slavno znaš umriti.« —

»Mahni ti, o Ture, parvo,

Da vidimo, što je bolje,

Dobra sablja 'l dobra ruka.«

Mahne Ture... kó strélj s luka

Pade glava na to polje,

A za glavom trup kó dárvo.

Po Mostaru niz čaršiju

Jaši Ilir pėvajući:

»Dobar junak dobra ruka.«

Osta Ture kárma vuka'

I gavranah gárktajući',

Ki mu cárne oči piju.

Stana i Marko.

(*God. 1835.*)

Zoru diže běli danak,
 Stanu budi čudan sanak:
 Na prozore gleda mlada
 Od iztoka do zapada.

Ah moj goso, loše srěće;
 Danas dobro biti neće:
 Da l' je ono vatra živa?
 Ili more kárvcem pliva? —

Nije ono vatra živa,
 Niti more kárvcem pliva:
 Vrazi idu od izhoda,
 Vrazi idu od zahoda. —

Běle ruke lomit uze,
 Prolěvati gorke suze,
 Gårdit lice s tuge, jada
 Stana lěpa, Stana mlada

Nemoj tužit, mā dušice!
 Tužit, plakat, gārdit lice:
 Nek se krile od izhoda,
 Nek se šire od zahoda.

Tek uzdaj se ti u Bogu,
 Pa mi napoj šarca moga,
 Moju hitru lastovicu,
 Da odletim na vojnicu.

Ja ću letět pram izhodu,
 Ja ću letět pram zahodu,
 Ljuta vraga da porazim,
 Da porazim i pogazim. —

Ah prodji se, goso Marko!
 Tko će gasit sunce žarko?
 Prodj se vraga, dobro moje,
 Vraga ima čete troje. —

Aj bilo ga il nebilo
 Koliko mu goděr milo:
 Ja ću njemu kār v ohladit,
 Sve na manje broj posadit...

Bárzo j' pošla Stana mila,
 Dobra konja napojila,
 Napojila, pored toga
 Kapnula je suza mnoga.

Nebi fajde trošit časa:
 Marko svétli mač pripasa,
 Skučei pársi u oklopje,
 Uze svoje bojno kopje.

Pa prigárli Stane tělo,
 Ljubi oči, lica, čelo....
 Ode kano krila vitra
 Ili s luka strila hitra.

Vrazi idu od izhoda,
 Vrazi idu od zahoda,
 Pa na njega sárne četa —
 Kó na lava divlja pseta.

Marku dobar konj zavrísne,
 Niz to polje š njim otisne;
 Pa se brani kako valja
 Sve od kopja i sabálja,

Kako kosom kose travu,
Sve za glavom sěče glavu,
Da već plije kàrv kó voda —
Od izhoda do zahoda.

Glave sěče do poldana,
Glave broji od poldana,
Kad izteče večernica
Imade jih hiljadica.

Kad već pade mrak na goru,
Vrati s' Marko svome dvoru;
Ljubi Stanu tja do rana
Tja do rana — běla dana.

Fredrik i Verunika.

— Slišiš? chripļyj son
I skrežet jaryj!... Kak užasno!

Puškin.

1. Sužanka.

U dvoranaš Ostárvíce
Zveču sablje, zveču čaše,
A u kuli gospojice
Tužna pėsma zapěvaše.

Tko j' god vidio tu sužanku,
Težko će je zaboravit;
Svuda kano Vilu tanku
Neprestaje svēt je slavít.

Pa kó Vila překa, huda
(Kažu gospe) zna koješta:
Biljem glave, sárca luda
Privratjati da je věšta.

I stari ju knez postavi
U tamnicu s takvih čina',
Zašto (kaže) da zatravi
Svom věštinom njemu sina.

Metje na sud, al gospoja
 S sebe krivnje sve obara,
 Kan da angjeo od pokoja
 Na nje usta odgovara.

Te ju gladju, žedju hudom
 Mučit, morit neprestane;
 Al odoli divnom čudom
 Kano da ju misli hrane.

S pàrva mnogo suzah proli,
 Al dobro zna lěčit vrěme:
 To si pěva a to moli
 Za pokojit jade těme.

Već molitvu svàršila je,
 Jer verige zazveknuše,
 Sad će zapět svoje vaje,
 Dragu pěsmu svoje duše.

Ah moj čase, zlatni čase!
 Kud si prošo kano sanak,
 Gdě sam mlada rodila se,
 Gdě mi svanu běli danak —
 Od mladosti srěće dan;

Gdě sam s majkom još u kući
 Svakdan oganj ja ložila,
 Ili prela pjevajući,
 Ili pasla stada mila,
 Dok neklonu běli dan.

Ah slobodna tamo rasoh
 Kan u lugu jela tanka,
 Nu kad jednom stada pasoh
 Do zapada běla danka,
 Slobode mi ode dan.

Izmaknu se izza luga
 U odori lovca lipa —
 Mladac krasan kano đuga,
 Te odjašee sa paripa
 Reče: »Seko, dobar dãn!«

Oće da zna za stazicu,
 Te za moje ime pita,
 Hvata za struk i ručicu,
 Šaptje slova vilovita
 Zatravi me čudan san.

Kad se prenuh, on uza me
 Sve govori ista slova,
 Čelivajué lica, prame

Pripověda od gradova,
Gdě obriče meni stan.

Ja věrovah sirotica,
Šta obriče i šta pravi,
Videé rumen krasna lica
Sklonih oči, pa s ljubavi
Slědih njega u tu stran.

O nikada ne gledala
Te gradove zlatne sobe,
Pune jada, pune zála',
Pune varkah, pune zlobe —
Od otrova gvozdja stan!

Měšt divanah i besěda',
Ke on vodi pun miline,
Moj je divan ovdě běda:
Zvučne negve, lisičine
I od jeke glas neznan.

O! gdě si ti, rodni kraju!
Gdě ljubljena mati moja?
Gdě je konac mojem vaju?
Skoro doé ée dan pokoja...
Prosti Bože — onaj dan.

U dvorana^h Ostárvíce
 Zveču sablje, zveču čaše,
 A u kuli gospojice
 Tužna pėsma zapěvaše.

Nu do mala zveka presta,
 Presta i glas — pėsma znata,
 Tek od kule strašna města
 Zveču ključi, škriplju vrata.

Něšto pada kó veruga
 K suhoj slami od ložišta....
 Sad uzdisaj, sad poruga....
 Sada zveka.... sada? — ništa.

Skoro opet sluge běsni
 Po dvorana^h zabučiše,
 Al iz kule neču pėsni
 U věk věke nitko više.

2. Vitez Fredrik.

Liepe su Celjske ruže,
 Nu najlěpše davno nima,
 Tam u Gorah za njom tuže
 Bistra vrěla s větricima.

To càrninu navezenu
 Po càrkvici zvonar stere,
 Služec smàrtnu uspomenu
 Popi poju: miserere!

Na stěni je nadgrobница
 Od mramora izsěčena,
 Tamo kleči blěda lica
 Fredrik vitez od imena.

Moli, pere suzam stine,
 Bije pàrsi s krušenosti,
 Čini mnoge zadržbine,
 Samo da mu Bog oprostí.

Ima zašto da se kaje;
 Ah mnogo je sagrěšio:
 Otrovao angjela je,
 Rajsku ružu okrunio.

S tog dolazi svaki danak,
 Molit, plakat na grob bili —
 Kano golub, na sastanak
 Kad se k dragoj svôj dokrili.

Jednom opet dužnu horu
 Muklim glasom čate bratja,
 Al se moleć k svom prostoru
 Fredrik vitez nepovratja.

Dojde danak uspomene:
 Popi poju, djaci zvone; —
 Ali pred grob sahranjene
 Jad viteza već ne done.

Nepomnja se ta izlaže
 I tumači na svu stranu;
 Samo stari zvonar kaže
 Da pogibe na mejdanu.

Time projde premalětje,
 U trag žarko lěto stupi,
 Već i s lištjem pade cvetje; —
 Al viteza nij na klupi.

A čim jato od ždralóva
 Dva-tri puta tů proleti,
 Pozabi se s goda ova
 Kó svako zlo na tom světi.

3. Čudni goso.

Trideseta godinica

Jur prolazi bez odziva,
Odkak goso blěda lica
Na visokom humu biva.

Tamo jak si grad sazida,

Uresi ga svom napravom,
Jednu gostbu drugoj pridà,
Za ubiti dne zabavom.

Ala ti je goso čudan!

Pored pirah tih bez broja
Nima nigdě u noć u dan
Nit veselja nit pokoja.

Većkrat ob dan samcat sědi,

Izpreda se mārko gleda;
Sědi, gleda, misli, blědi,
I vapie i uzpreda.

A ob noć se bez sna kretje

Amo tamo po krevetu,
Usne... stenje... snom se metje...
Prene, kunuć sudbu kletu.

Te se družbom zlom ogradi,
 S kojom svaku noć propije;
 Zar da mogu ubit mladi
 Větrenjaci sárca zmije.

Odkud tvoja ta sědina,
 Frederiko! zna se sada:
 Nisi tolko star godina,
 Koliko si star ti jáda'.

Nepij! hman je, kukavica!
 Peći će te sárce žarko,
 Makar pio po vedrica'
 Kano slavni junak Marko.

Tvoe spasenje jest u Boga
 Zadáržano u nebesi',
 Bog ima ključ mira tvoga,
 Ki ga ludo bacio jesi.

Za to uzmi brojanice!
 K pàrsim ruke! kaj' se! posti!
 Da opereš grěh dušice
 Noć dan vapi: Bože prosti!

Opet tridest godina
 Jur prolazi i odhodi,
 Odkak goso pijanica
 Već na humu zlo gospodi.

Jurve noćca zavladaše
 I po gori i po dolu,
 Te na nebu ponažgaše
 Svoje svěće na obkolu.

Svakog roba nakon dana
 San zagārli — njegva srěća,
 Nu u gradu tja do rana
 Blista voštan krěš od svěća.

Tu viteze i gospoje
 Dvore hlapci blagorodni,
 Kih u gradu sve puno je
 Kan u pira čas ugodni.

Danas goso svoj god slavi —
 Već tretjiput trideseti,
 God odkako on boravi
 Pun proměne na tom světi.

Samo gděkoj vlas ostaše
 Vårh glave mu nęgda slavne --
 Kò na zidu garm ki maše
 Razvaline starodavne.

Utopio jest naukom
 Svoga sårca jade dnevne,
 Nu tim većom njega mukom
 Muče obnoć zmiije gujevne.

Al mu mlade još ostaše
 Větrenosti, zabludjenja;
 Ljubi vino, igru, snaše,
 Ljubi, baca, ište, męnja.

No nemože više gledat
 Od Slovenkah krotko lice,
 Već ga od njeg čini predat
 Kan od kårsta zle vęštice.

Zašto takve zle nakaze
 U prilici zmij ljutiti'
 K njemu (kaže) snom dolaze
 Sårca grizti, očiuh piti.

O Fredriko! nesrètnièe!

Zahman tražiš ti utèhu —
Sad na zemlji, gdě iztièe
Vrèlac jadnom tvome grèhu.

Svakdan vidiš nebo svítat;

Tam se pokoj càrplje, bere;
Nu za njim je zalud hitat,
Gdě u sàrcu nima vère.

Ah kolko tvoj život ima

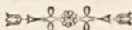
Potočiča sad nalièje,
Bistro izvirat koj počima,
Nu u baru koj utièe.

Pratila te j' vèrno Vila

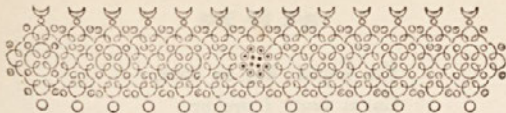
Posestrima tvojih jáda,
Dok je bistra, krasna bila
Tvoga tēla duša mlada.

Nu tvoji ju čini sile

Da odmakne bistrom nogom ;
Jer kraj barah čiste Vile
Stat nemogu . . . Ostaj s Bogom!

Romance.

S a v ě t.

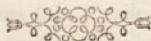
Polag Krajskoga od *Dr. Prešerna.*

Pod otvoren prozor dĕve
Ide junak svaku noć,
Dok ne svane běli danak,
Š njom da vodi razgovor.

To saznade stari otac,
Sĕdi, mudri babajko,
Pa on kara svoju ĕrcu,
Kara mladu ovako:
Ak pri oknu budeš stala,
Dok prolazi ljubi tvoj;
Š njim ljubeznu rĕĕ vodila
Svaku milu dragu noć,
To si, sārce, ja bedenom
Ogradit ĕu běli dvor;

Psa kupiti, koj će lajat,
 Čuvat vrata i prozor,
 Te će morat stara Magda
 Uz te spavat svaku noć.

Ali ćerca, dēte mudro
 Odgovori ovako:
 Otče mili! otče dragi!
 Sēdi, mudri babajko!
 Za beden će lēstvu donēt,
 Za psa hlēba ljubi moj;
 A Magda već davno nosi
 Liste rukom platjanom.
 Ako oćeš, da budu ti
 Mirna vrata i prozor,
 To dopusti, da što bārže
 Odvede me u svoj dom.

S u ž a n j.

Polag nar. špan. romance : *El cautivo.*

Valjda je već mēsec travanj,
 Valjda je već Gjurgjev dan;
 Jer se čuje žuber ševe
 I slavuja mili glas.
 Sad kāršteni svēt uživlje
 Najsladjiu lēta slast,
 A ja bēdnik razcviljeni
 Od sužanstva gutam jad.
 Neznam kad je mārkla noćca,
 Neznam kad je bēli dan;
 Jerbo onu sladku ticu,
 Što mi diza jutrom san,
 Ubi kleti ljuti strēlac,
 Ubio ga ljuti jad!
 Kosa glave mene čini
 Da naličim na vrana;
 Kosa brade mogla bi mi
 Služit kano pokrivač;

A kolici nokti su mi,
 Njimi mogo bi orat.
 Ah da mi je na milosti
 Car presvětli gospodar!
 Il da mene kak osluhne
 Od tamnice sad čuvar,
 Te dopusti poslanika,
 Bio ono hlapac mlad,
 Il od lova sivi sokó,
 Golubica il lasta,
 Ku nauči mǎ gospoja,
 Da i knjige nosit zna.
 Ja bi ktio lěpu věst joj
 U bielí poslat grad:
 Da uměsi za me pitu,
 Ne priměsi šecéra,
 Nu da metne u nju pilo,
 Oštro pilo, čekić jak:
 Oštro pilo za verige,
 Jaki čekić za vrata
 Kako govor taj razumi
 Car presvětli gospodar,
 Smiluje se jadnu sužnju,
 Odpusti ga isti dan.

Junak Hranilović.

(Junačka.)

I.

Niz planinu Velebita
 Jaši mučeć junak snažan,
 Na vitezu konju dobru
 Jaši aga Asanaga.
 Trikrat primi věru Tursku;
 Tolikokrat i kārst častan,
 Nakon tretje godinice
 Prevari ga luda glava,
 Pa ostavi zakon kārsta,
 Prigārlivši red čitapa.
 To najbolje biaše Ture,
 Šta jih ima Bosna slavna.
 Dojde mu list knjige běle
 Od Udbinje tvārda grada,
 Da ima grad Senj bieli
 Srēd Primorja kāršna, jedna,

Gnježdo klete, gdje se legu
 Sokolovi od junakah,
 Koji sěku turske glave,
 Plěne grade, robe stada.
 Te Udbinski kraj Udbinja
 Njim u šake pade paša. —
 Aga skupi silnu vojsku
 Konjanikah i pěšakah.
 Š njom prevali planinicu,
 Pade Senju upred vrata.
 Trista šator porazape
 Navezenih kitom zlata.
 A srěd bělih tih šatorah
 Dignu šatór Asanaga
 Na njem zlatna jest jabuka
 Poluměsec na njem strašan,
 Navârh kojeg naměšten je
 Dragi kamen — alem sjajan,
 Koj se blista srěd polnoći
 Kano sunce srěd poldana.

II.

Davor Senju, běli grade!
 Slavno gnježdo sokolovah!
 Kano sunce dobra lěta

Jasno sjala slava tvoja!
Mnogoputah nad tobom se
Demesćija digla moćna,
Al opeta pred tobome
Uštárbljena na tleh osta.
Jer sokolov puno rodi
Izpod jaka krila tvoga,
Koji brane i čuvaju
Kule tvoje, vrata tvoja.
Nu je sokó nad sokoli
Hranilović junak dobar,
Koj je kule nakitio
Kitom Turskih glavah grozan...
Gdě si vodjo Hranilović?
Věk ti sjala slava kó dan!
Ej pripaši britku sablju,
Metni za pas handjar oštar:
Jer dušmanin tebe traži,
Asanaga Turski vodja,
Da osveti tvojom kárvcem
Pobratima ljubljenoga:
Komu glavu mártvu gleda
S běle kule dvora tvoga.

III.

HRANILOVIĆ.

Čuješ more! izidji mi
 Sad na mejdan, Asanaga!
 Da vidimo koga rodi
 Bolja sreća, bolja majka;
 Da vidimo tko je jači
 Tvoj Muamet il kàrst častan?

ASANAGA.

Kog si roda i plemena,
 Ubila te glava luda!
 Što me zoveš ti na mejdan,
 Da ga dèlim s tobom junak,
 Koj sam mnoge mejdandzie
 Pogubio već bez truda.

HRANILOVIĆ.

Šta me pitaš za rod, pleme,
 Poturice jedna, danas?
 Kog sam roda kazat će ti
 Bedenovi Senja grada,

Nit plemena ja se stidim;
 Mnoga pèsan proslavlja ga.
 A tko ja sam, kazat će ti
 Ako Bog da pobre glava.

ASANAGA.

Ta to si ti Hranilović,
 Što mi ubi vèrna druga,
 Ala kerim! ta došo je
 Dan osvete, dan mog sunca!
 Neće Bogme danas s tobom
 Esapit se děca luda. —
 Šta? da li si poludio,
 Da li si ti sišo s uma,
 Da ti smieš iziće na dan,
 Gdě te sreća Asan junak?....
 Doba danah zelenieh
 Da li ti je omàrznula?
 Što ne žališ svoje ljube,
 Od lèpote kâ je kruna;
 Kôj ću tebi na sramotu
 Ljubit obraz pun razbludah —
 Nasrěd Senja běla grada,
 Baš gdě stoji tvoja kula.

HRANILOVIĆ.

Ne hvastaj se zahvalami,
 Kurvo jedna, Asanaga!
 Nežalim ja svog života,
 Nežalim ja mladih danah,
 Već mi se je napojila
 Dosta Turske kàrvce sablja;
 Do umora vaših glavah
 Sabljom ruka nasćcala.
 Šta spominješ moju ljubu,
 Doista je lěpa mlada,
 Niti nad njom niti do nje
 Nima ti je carski saraj.
 Nu ne stoji samo u njoj
 Moje sàrce, moja slava;
 Jerbo nisam nježno Ture,
 Tek uz ženah junak hrabar,
 Već kàrstjanin koj vojuje,
 Kàrv prolěva za kàrst ćastan;
 I Slavjanin koi mārzi
 Život tašti i bezslavan —
 Kò tamnicu kuću tužnu,
 U koj nima živa zraka.
 Stoga (znaj) ja živim, gorim

Te ja hvalim Boga danas,
 Što će pasti, ako Bog da!
 Pod mom sabljom tvoja glava.
 Nu ak uztké bojna sréča,
 Te ja od tvê padem danas,
 To je meni porodila
 Ljuba porod sinka jaka,
 Koj će lěpo danas sutra
 Osvetiti svoga éačka
 A sad muči, nisam došo,
 Poturice Asanaga!
 Da se s tobom ja natičem
 Ovdě rěčma kano baba,
 Nu sam došo da junački
 Mejdan dělím, Asanaga!
 Udri dakle, neka tvoja
 Odgovori britka sablja! . . .

— — — — —

— — — — —

IV.

Vedro j'sunce obasjalo
 Zlatne kārste Senja grada,
 A pred gradom na poljani
 Stoji tabor od dušmanah:
 Trista šatór razapeto
 Navezenih kitom zlata.
 Nasrěd bělih těh šatorah
 Asanagin šator krasan.
 Na njem zlatna jest jabuka,
 Poluměsec na njem strašan,
 Na vārĥ kojeg naměšten je
 Dragi kamen — alem sjajan,
 Koj se blista srěd polnoći
 Kano sunce srěd poldana.
 Ma gdě si ti, zahvalniče,
 Silni aga Asanaga!
 Što ti junak Hranilović
 U njem vino pije danas?
 Gdě je tvoja silna vojska,
 Nedobitna družba sada,
 Što kaurška pred šatori
 Kolo vodi četa mlada?

Nasréd polja truplo leži,
 Nesahranjen vodja spava;
 Pored njega s desne s lève
 Trupla njegovih od momakah.
 Ob noć tuli sa gorice
 Bez pokoja kurjak gladan,
 Jer on njuši već kàrvave
 Mårtve trupe od junakah. —
 Ob noć blědom mēsečinom
 S bělih kulah Senja grada
 Strašno glede na poljanu
 Mårtve glave od Turakah.
 A medj njimi najstrašnie
 Gleda jedna grozna glava,
 Od koje se prepadaju
 Děca, seke Senja grada.
 Glě jih miri Hranilović,
 Slavni junak od mejdana:
 «Nedàrktjite, luda děco,
 I vi seke Senja grada!
 Jer neće već uzkàrsnuti
 Poturica Asanaga.»

Zora i Bogdan.

— ἔκ Διὸς ἐστὶ θυετὸν.
Homir.

1. S a n a k.

Oj Bogdane, oj Bogdane!
Moje dobro, moja dušo!
Siono ljube tvoja usta,
Ljubiš-li ti tako s dušom? —

Čudna děvo, krasna Zoro!
Moje zlato, moja kruno!
Kako može o tom sumljat
Sárce sada raja puno!

Oj Bogdane, oj Bogdane,
Moje dobro, moja dušo!
Ja věrovah kó u spasa
U te, dragi, stalno puno;
Nu me skoro san uplaši
Posrěd noći sinoć hudo,

Vidih u snu, na kolěnu
 Da mi sloni ti razbludno,
 Čelivajuć prame, čelo,
 Lica, oči s vatrom dugom;
 Nu kad k ustam ti priniknu,
 Ljubeć kano dēte ludo,
 Činilo se, jednom tvojih
 Da iz ustih mraz je udro,
 Razteko se po utrobi
 Kano otrov s bēsnom mukom,
 A na blēda usta kārveca
 Da probila — te ja umroh.
 Planuh iza sna kan oganj
 Kad prinose listje suho...
 Sve se jurve sitne zvězde
 Posakriše neba u dvor,
 Tek kó ribje oko svētla
 Još danica sjaše krugom,
 A mēsec se na zapadu
 Pripasao tmastom prugom....
 Znam da j' ljubav rajska ćerca,
 Al se druži rado s sumljom....
 Oćeš li me ljubiti stalno?
 Kaži pravo, moja dušo!

Čudna děvo, krasna Zoro !
 Moje zlato, moja kruno !
 San je klapnja, Bog istina,
 A ti, draga, děte ludo.
 Nekaže - li svak ti uzdah
 Sa cělovah živom munjom,
 Da tvoj Bogdan bit će vĕran
 Čak do groba Lade službom.

2. O p r o š t a j .

Čuješ dušo, krasna Zoro !
 Moje sårce, moje zlato !
 Car nam šalje drobne liste
 Po krajini ovoj našoj,
 Pozivajuć sve junake,
 Da sastave kolo slavno
 Da sastave jednu vojsku
 Oružanu bojnóm spravom,
 Pa na vraga da udare,
 Koj je slavnu Kraĵnu sharo,
 Da se š njime ogledaju
 Na mejdanu na junačkom,
 Čija bitée slavna Kraĵna,
 Bistra Kupa s rodnóm Savom ?

I ja hoću poč s Hãrvati
 Jednokãravnóm, vãrnóm bratjom,
 Da vojujem za slobodu,
 I kãrst čãstan ko muž hrabro.
 Car će meni nagraditi
 Vãrnu sluŕbu i junaštvo;
 Mene opet podpomoći
 Dãdov blagom, dostojanstvom.

Čuješ, dušo, prema jugu,
 Nãgda puna bãlih gradov,
 Stoji zemlja ŕitoplodna,
 Dokle staše Sãrbsko carstvo.
 Medju timi (znaj) gradovi
 Jest Kruševac, mãsto slavno,
 Gdã se pleme dãda moga
 Porodilo i procvalo
 Died moj je pãrvi bio
 Na divanu sãrbskim carom,
 Do kolãna sãdeć pio
 Mãrko vino sa Lazarom.
 Njemu bude starešinstvo
 Mnogim pãsmam izpãvano —
 Starešinstvo i gospodstvo
 I sinovah čãst, junaštvo.

Nu na jadan onaj danak
 (Nikad sunca negledao!)
 Gdë prodade i izdade
 Vuk Branković Sàrbsko carstvo,
 Gdë propade ban Strahinja
 I Toplica sa Ivanom
 Tu propade i Jug Bøgdan
 S devet sinah turskom sabljom.
 Tek najmladji dëte Gojko,
 Koje nije još doraslo
 Nit do konja nit do sablje,
 Kod kolëvke osta zdravo.
 Njega odni na svom krilu
 U Nëmaëku sluga Ranko,
 Kad oteše naš grad Turci
 Sa krajinom svom ostalom.
 Nauçi ga konja jašit,
 Vladat kopjem, vladat sabljom.
 Tu se j' junak oženio
 S Hãrvaticom ženom krasnom,
 Dobrih konjah najašio,
 Turskih glavah nasëcao,
 Doklem i on platio je
 Svu slobodu svojom glavom,
 Nakon sebe neostaviv

Ništa nego ime slavno,
 I mene i bratca Božka,
 Děte ludo, i nejako.
 Hvala Bogu! što do konja
 I do sablje već dorasoh
 Te ja mogu stat u kolo
 Za dom, za rod i křštjanstvo
 Čuj u našem rodu děda
 Imadjaše proročanstvo,
 Da će pasti rad nesloge
 Sila Sārbska s bojnou slavou:
 Ali isto kobno kaže
 Děda moga proročanstvo,
 Da nam višnji oprostit će,
 Opet vratit vrěme zlatno,
 Gdi će Turska demešćija
 Past pod našom světlom sabljom,
 Klanjati se poluměsec
 Křstu močnom pravoslavnom,
 Nestat kletog bratskog jeda,
 Ki nam gradi ovdě pako!
 Gdi će kuma kum poštovat,
 Brat opet zvat brata bratom,
 A pobratim s posestrimom
 Nepostupat već bezsramno.

O! Bog će se smilovati
 Nad nesrěćom groznom našom,
 Koju si mi ko prokletstvo
 Slěpi na vrat nakopasmo:
 Te će dati, izbavljenje
 Da će doći skoro amo.
 Silna jeste naša vojska
 Koju sada oružamo.
 Otet ćemo — ako Bog da!
 Š njom svu Sárbsku s Bosnom slavnom.
 Tu ću i ja na Kruševac
 Posaditi kàrst s barjakom.
 Tu ćeš tada ti šetati
 Moja dušo, moje zlato!
 Kao gospoja od Kruševca
 I ostalih bělih gradov,
 Tu ovijat gàrdne rane
 Sirotinji bratji sa mnom
 Učiti ju k nebu gledat
 Opet smělo i upravo
 Dok privikne k bělom danku,
 K jasnom suncu oko slabo.....
 Nu ako bi na mejdanu
 Pao pod britkom turskom sabljom,
 To past neće mlad Jugović

Bez odměne i bezslavno . . .
 Budi stalna ja ću doći.
 S Bogom ostaj, moje zlato!

3. B o j.

Bojak biše do dvě vojske
 Sa kárštjanskom četa turska —
 Sve za Sisak na krajini
 Město snage i oružja.
 Sila je tu vojne děce
 Na mejdanu izginula
 Dok pod svetim kárstom častnim
 Alaj-barjak pade u prah.
 I naš Bogdan hárvo se je
 Za slobodu kano junak;
 Nu šta se je š njime sbilo:
 Stiže li ga smártni udar,
 Il promaši u svoj hitnji,
 Razaznat je zbilja muka.
 Někoj momak kazà Zori
 Za ustavit potok suzah,
 Da ga odvest vidili su
 U Carigrad kano sužnja.
 Drugi: da se poturčio

Zavěřio krasnim bulam,
 Po njem njojzi poručujuć
 Nek za vojna pojde druga.
 Nu zakle se krasna Zora:
 Bio nevěran, věren bulam,
 Il zarobljen ili mǎrtav,
 Čekati ga kano druga.

4. P r o s i o c i .

Pod Turjačkom lipom sědi
 S otcem svojim Zora mlada,
 K njoj dolaze vitezovi
 Od istoka i zapada;
 K njoj dolaze prosioći
 Sve gospoda izabrana;
 I banović od Hǎrvatske
 Liep kano běli danak
 Dodje prosit s družbom svojom,
 Nudeć pǎrsten zlatni darak.
 Te tja daljne iz Němačke
 Prose slavom gǎrba stara,
 I dědovah silom božjom, —
 Prose, prose al badava:
 Krasna Zora sve jednako

U ljubavi, vèri stalna
 Željno čeka svoga dragog
 Kano drugi dan sastanka,
 Čeka lèto jedno drugo,
 Jur i tretje lèto nastà, —
 Čeka, čeka, nu niema
 Te niema već Bogdana.

5. Poslušnost.

Pod Turjačkom lipom vārvi
 Opet sila prosiocah,
 Sluge vode vrane konje,
 U podrume běla dvora.
 A u dvoru rujno vince
 Pije družba mladih gostah,
 Nazdravljujué Zori lèpoj
 Bez ikakva prigovora.
 Bogme ima běla svèta
 Na četiri strane dosta;
 Al njoj nima nigdè druge,
 Bila žena il dèvojka,
 Bila ista u gorici
 Vila žena zlatokosa,
 Jer Turjačka ćerca sama

Jest milina i dragota ..
 Lěpa biaše u raskoši
 A još lěpša jest žalostna,
 Kano sunce kroz oblačac
 Kad izlazi od istoka
 Družba pije, nazdravljuje;
 Al nemari za to Zora;
 Šum veselja ode mimo
 Vrata sārca njezinoga
 Kan od kārčme kad prolazi
 Šum cĕrkvenih kraj prozorah.

Oko moje i ručica —
 Zoro, draga ěcerco moja!
 Gårdno sam ti ostario
 Za kuću se brinuć dosta.
 Ni pod starost nimam ěasa
 Utart s ěela grad od znoja.
 Nimam komu izručiti
 Gospodarstvo grada svoga.
 Puno brigah već pregorĕh
 S tebe kano blagi otac,
 Nadajuć se da razabrat
 Tužno sārce oće doba;
 Al nemože odolĕti

Duže milost sárca moga,
 Znaj i pesak najmekčii
 U tvárd kamen čas pretvora.
 Danas trěba da saznadeš
 Ti konačno volju otca.
 Evo světla duždovića
 Lěpa tvoga prosioca!
 Várzi na stran travnu tugu,
 I čekanje tašto kò san,
 Podji za njeg u stolicu
 Sile, slave překo mora,
 Da me mine edarede
 Za unukom želja moćna,
 Da mà š njim se razgovori
 Starost jedna i žalostna,
 Da bez brige za čast kuće
 Mogu unić u dvor groba.
 Kod njega ée bit ti dobro,
 Prebolět ée duša tvoja.
 Nu ak nećeš da poslušáš
 Volju, savět čačka dobra,
 Neću te zvat éercem Zorom,
 Tako meni višnjeg Boga!

O prem jadne věrenice!
 Stražnja ode nada tvoja,
 Stražnja lanca (koj je tebe
 Za svět vezò) puče pola,
 Ko jeseni list od větra
 Sva uzdarkta od govora,
 Kò zastěni mrazom zelen,
 Sva zastěni jadom Zora.
 Nu Slovenki vĕk poslušnost
 Biva sveta kò rĕĕ božja:
 Premda s jada nemogaše
 Proizněti niti slovca,
 Pak da oĕe poslušati
 Šta zaktěva rĕĕ od otca,
 Niknu glavom lica blĕda
 Kò bez sunca rana zora.

6. V ě r a.

Sunce usnu na zapadu
 Sa kàrvavim licem tužno,
 I noĕ stigne te sakrije
 Sitne zvĕzde neba u dvor,
 Ma šta je svih zvĕzdah briga,
 Kojim blista nebo ĕudno,

U Turjaku po dvoranaĥ
 Lěpših zvězdah ima puno,
 Gdě igraju s podružnici
 S duždovića mladom družbom.
 Turjački je na čast pozvô
 Rod s gospodom svom okružnom,
 Jer se oće danas věnčat
 S krasnom Zorom sinak duždov.
 Od gospode sve po gradu
 Do polnoći vārvi šumno,
 Pa ne smotre divne igre,
 Kû grom igra s sekóm munjom.
 Nu ju smotri sama Zora
 Ka u sobi moli tužno
 Za spasenje duše svoje
 Pred kārstome kasno u noć.
 Vidi čuje plaho nebo
 Kó se lomí s groznom bukom,
 Kó oblake sěče munja
 I grom trěska s gnjevnim dumom.

»Oj Bogdane oj Bogdane!
 Ta ti ovdě, moja dušo!
 Vikne plane jedna Zora
 Prigārli ga k sebi rukom. —

»Gdě si bio? ja sam tebe
 Ah čekala davno dugo....
 Protárpěla s tebe, dragi,
 Mnogu brigu s mnogom mukom...
 Nu dobro je opet meni —
 Ti si došo, moja dušo!.....
 Gdě si bio? tako kasno,
 I vrěmenu u tom burnom....
 Zašto tako ti problědnu?...
 Ah oko je tvoje mutno!....
 I ruke su studenate
 Kan da j' sárce tvě smárznulo.«
 »Moja, draga rajska Zoro!
 Moje zlato, moja kruno!
 Kraj kárvave Kupe usnuh
 Ono slavno žarko jutro —
 Věran rodu ilirskomu,
 Věran Tebi, moja kruno!
 Usnuh s rěčma na ustima:
 »S Bogom Zoro! s Bogom dušo!«
 Pak sam lěpi sanak snio,
 Svedj o tebi, draga, tu noć.
 Tū zakasnih nemogući
 Razastat se sa snom dugo,
 Te mi lice potamnělo

Sve od sanká sladkodugog....
 Ti si ljubav obranila,
 S kom te Bog je nadahnuo....
 Primi s toga ovaj cělov —
 Sa uzdašcem, věrom punom.
 Višnji Bog je naju složio
 Tja do groba svojom rukom,
 Pak će ljubav našu čuvat
 I nad grobom, moja kruno! —

Oj Bogdane oj Bogdane,
 Moje dobro, moja dušo!
 Ah tvoj uzdah sárce reže,
 Kó led me je cělov udro,
 Razteko se po utrobi
 Kano otrov s běšnom mukom.
 Ah pod tvojim zimnim ustam
 Razstavlja se tělo s dušom....
 S Bogom ostaj, moj Bogdane!
 Blago mi je.... s Bogom, dušo!

Tim unide drugarica
 Mlade Zore sárce družno,
 Da probudi i oděne
 Oděćicom nju zaručnom!

Nu pod kárst se Zora sruši
 Kó pod dárvo listje suho.
 Mah proléti, bi reč, stréla
 Glas po gradu sa jaukom.
 Dodju, dižu jadnu Zoru,
 Bude tělo neprobudno,
 Dižu, bude i premiču,
 Dižu bude al zaludo!
 Očice su izgorěle
 Ruke smárzle, sárce puklo,
 A na usta udariše
 Běle pěne s kárvcem rujuom

Danak svanu! sve se zvézde
 Posakriše neba u dvor,
 Tek kó ribje oko světla
 Još danica sjaše krugom,
 A mēsec se na zapadu
 Pripasao tmastom prugom.
 Mlad duždović oděli se
 Put Mletakah s lěpom družbom;
 A za njim se porazide
 Rod s gospodom svom okružnom.
 Sam ostaše jadan otac,
 Plačuć kano děte ludo.

IZJASNJENJE.

U ovoj knjižici ima i baladah i romancah. Nu šta znače ove dvě u našoj literaturi skoro nečuvane rěči? Šta je *balada*, i šta *romanca*? ili koja izmedju njih vladá razlika? — U tome se predmetu svikolici krasoslovci slažu, da su balade i romance epopeje *en miniature*. Nu neslažu se njihova mnjenja o značaju, koi razlikuje *baladu* od *romance*. Jedni kažu, da jih čin i oděća (t. j. jezik, kojim je čin izveden) opreděljuje, zaključujući da kod balade valja da je čin junački, žestok, zamáršen, čemu trěba da odgovara i jezik; gde naproti tomu čin romance biva ženski, nježan, prost, a jezik činu odgovarajuć, naimelagak, ili (kao što se kaže) igrajuć. Drugi opet esteticí drugu metju razliku. A někoji sude, da razlika zavisi jedino od obraza ili forme, u kojoj se ove pèsni izvode, s kojim se mnjenjem i ja slažem, uputjen, da ovdě (pokoliko su meni literature germanskih i romanskih narodah poznate) druge razlike neima, nego što je narodna, t. j. da južnozapadni (romanski) narodi imadu ponajviše *romancah*, a sěvero-zapadni (germanski) *baladah* *). Dáržec se toga mnjenja, metnuo

*) Da imade u najnoviem vėku takodjer u Francezah i Talianah baladah, i naprotiv tomu u Němacah i Englezah romancah, to su plod i poslēdei medjusobnoga literarnog upoznavanja istih narodah u noviem vrěmenu.

sam mnoge komade u pàrvi razred (baladah), koji bi se valjda (polag mnjenja drugih) uvrstili imali, u drugi razred; suprot tomu uložio u drugoga — komade, koji bi se valjda (po činu i odčei sudeć) pristojali bili boljma za pàrvi razred. Samo jedan jedini komad: «*kratka srčca*» umako se je u pàrvi razred; koji polag svoga obraza spada u drugi.

S mnogih sam već stranah slušao, da nekolicini izmedju naših domorodacah ova vārsta od poezie nije u čud, koji kažu, da su balade i romance plod tudjih literaturah, kojega nevalja uvođiti u ilirsku literaturu kao stvar, koja s narodnim njezinim duhom nesudara. U tomu se ja mnjenju nikako š njimi slagati nemogu, jerbo sudim, da naš narod (kao i svi gotovo ostali narodi) tu struku pèsamah već imade, nu pod drugim nam imenom poznatu. U koji će razred spadati veći dio naših narodnih pèsamah (ako ih očemo da uzporedimo polag pravilah estetičnih) — ako ne u razred baladah i romancah? Koji jih odlikuje duh (ako ono oduzmemo, šta svaki narod imade svojeg vlastitoga, značajnoga) ako ne onaj, koji živi u baladah i romancah tudjih narodah. Može se obavēstiti o tome svaki čitatelj, koji uzporedi nēmačke, englezke balade i španjolske romance s našimi narodnim pèsamami. Taj se isti primēr može uzeti takodjer od pèsamah ostalih narodah, n. p. Talianah, Francezah i Romajah (Novo-Gàrkah). Kolika vlada srodnost i shodnost u struci i obrazu! Tko nije odmah pomislio na naše junačke pèsme, koji je priliku imao čitati španjolske: *Romances del emperador Carlos y delos doze pares* ili one: *del cid el campeador*? Kao primēr naći ćeš, umni štioče, romancu »*Sužanj*« u ovoj knjizici koja je ma-

lo ne rěč po rěč prevedena iz španjolskoga. — Ja dakle u ovom dělcu ništa tudjega ili neobičnoga neuvodim, nego samo golo ime. Sta se tiče duha, koi u njoj živi, to sudim, da neće biti čitatelju stran, zašto su i tu bile moje neprestane pratilice i učiteljice narodne pěsme. Što imade u njih većoj strani čitateljah naših valjda nepoznatoga, bit će forma od romancah, koje sam sa svim na španjolski način s priglasci (assonancami) složio, o kojih će biti još u ovoj knjižici na svomu městu govor. — Priklopio sam i ovome dělcu nekoliko izjasnjenjah. Istina Bog nijednoj dobroj pěsmi komentara netrěba; nu mi Slavjani za sada još, gdje sebe (tako rekuć) najmanje poznajemo, izběći nemožemo, da vlastite proizvode s takovimi štakami i repovi u běli svět nešaljemo. — Naći ćeš, dragi štioče, i mali rěčnik od manje poznatih osobito stranih rěčih, kojeg priklopih za odgovoriti želji jedne strane čitateljah, kojim podpuni nauk narodnoga jezika nije zanat, kao i za zadovolit želji onih, koji nisu toliko imući, da si mogu nabaviti sve rěčnike i knjige, po kojih je nebrojeno blago našega prekrasnoga jezika raztrešeno. — Pridao sam takodjer straga dělca čestita imena (p. n.) gg. predplatnikah, za da svaki od slavne gospode domorodacah uviditi može, nakoliko se podupire predplatom izdavanje knjigah, koje mi zapadni Iliri pišemo. Istina, broj je predplatnikah za Horvatsko (osobito za Zagreb) dosta znatan. Što se to isto nemože kazati i o ostalih varoših i predělih, po kojih naš narod stoji, tomu je uzrok arđjavo stanje našeg knjigotaržtva ili (bolje rekuć) tuga, što mi još nikakovih knjigotaržacah ili ljudih neimamo, kojim bi bilo do razprodavanja i razpošiljanja knjigah ilirskih. A

taj se nedostatak (da mimogredce jednu veliku potreboću odkrijemo) donle dignuti neće, dok koje od domorodnih družtvah na taj poso svojih očuh milostivo neobrati, ili dok se novo u tom smislu i duhu društvo nesloži. Dok toga neuzbude, ostat će u prahu i zaboravnosti tolike sbirke prekrasnih naših narodnih pšamah, kao i rědki rukopisi izvārstnih starih pisaocah Dubrovačkih i Slavonskih — pored boljih pisamah onih živućih literatorah, koji neimadu toliko privatna imětkā, za moći jedan dio na izdavanje svojih dělāh obratjati, ili koji se neuztežu baciti vas stid, od stida li rumenim obrazom iti od kuće do kuće prosjački moleć:

*Nebi li se duša našla,
Koja bi se smilovala,
I na Boga pogledala —*

t. j. predplatila na novo izlazeće njegovo dělce s nekoliko grošah. — Može biti da imade još gděkojega slavnoga gospodina predbrojnika, koi svoga imena ovdī neće naći. Nu takovu gospodu Meccenate (kao što su za nas svi predbrojnici) molim, da meni nezaměre. Ako jih nema u knjizi, to je bilo doista (barem od moje strane) naravski nemoguće, da jih metnem t. j. bilo znamenje, da jih još u ruke primio nisam.

U Zagrebu na dan velike gospojine t. g.

B a l a d e.

Str. 19. *Ti bi reko: od jezera Čuo sam dèklicu.*

Rèci, koje sam u *Djulabiah* (str. 155.) naveo o *morskih deklicah*, čuo sam od ljudi u mom zavicaju Štajeru. Nu na lètošnjem putu prikupio sam još mnoge različite vèsti o njih, pa se uvèrio, da se još svigdè, kuda se razprostire ilirska rèč, znade za ova nježna, blago- i čudotvorna ženska bitja*). — U Dolenskoj Krajnske uz medjaš Horvatski, gdè tako nazvani *bèli Krajnci* (priè nazvani pravim imenom *Horvati*) i *Vlasi* (Uskoci Bosanski i Lièki) stoje, imenuju jih kao u dolnjih stranah domovine *Vile*, pa se o njih pripovèda ono isto, što pripovèda *Vuk* u svom rèčniku. Kažu takodjer, da imade ljudi, koji su Vilu vidèli na razkàrstju u šumi, gdè je ležala i spavala, pa jih je srètne učinila, bivši oni nad njom (Vilom) naèinili sèнку od zelenih granah, za da uklone žarke sunèane zràke, koji su joj udarali u prekrasno lice. — U ostaloj Dolenskoj nazivlju se *Rojenice* (Rodjenice), te se pripovèda, da svaki èovèk, odmah kako se rodi, dobije svoju zvèzdu na nebu i svoju Rojenicu na

*) Paèe kod istih susèdnih Nèmacah Labudske dolne (Lavantthal) poznate su pod imenom: *heidnische Weiberl*, gdè se još i mèsta kažu, gdè su one prebivale.

zemlji, koja proriče njegovu buduću sreću *). U Gorenskom (Krajske) zovu jih po najviše i najčestje *ajdovske dèklice*. U drugih se opet stranah Gorenške kao i na Slovènskom Koruške zovu: *čiste žene, běle žene* (spravnaj českosl. *bjlé panj*). Na Zilskom Koruške takodjer *želik* (selig?) *žene*. U svih tih stranah poznate su kao dobročudna i blagotvorna bitja, koja čine seljanu mnoge službe, n. p. proriču mu, kad je vrěme, gdě valja sějati, i šta trěba da sěja. Pripovėdala mi je u Bledu (Feldes) stara Gorenka, da je bio někoj seljanin dobro poznat s takvom jednom ženom, koja mu je svėtovala da neka ide u nevrěme sějati boba, šta on i učini. Nu malo poslě toga izniknuše, eto ču-da! město boba same jele, koje u malo vrěme toli visoko porastu, da svekoliko susėdstvo stade čuditi se i smějati nad tim divnim bobom. Nu seljanin razsardı se i razljuti tako žestoko, da uze

*) Kažu, da su babe, koje su kupale někoje nekāršteno jošte dēte, čule, gdě je Rojenica iz jednog kuta sobe tiho proiznesla rěč, da će biti to dēte velik kradljivica. Tu se iznajde odmah jedna iz medju tih babah, koja se prihvati posla, da izlěči dēte od te opake strasti, izrěže naime njemu iz pod palca malenu jednu žicu, koja, kad ju prinesoše k novčiču, odmah stade igrati, skakati i previjati se — U starih cārkenoslov. rukopisah staroga zavėta prevedeno se nalazi τύχη = Rođenica (gl. knj. Isaia). Na istom je mēstu prevedena rěč δαιμόνιον = Rod; o kojem bitju ipak još kod naroda dosad traga nalazio nisam. — I u Ruskoj se je još u staro vrěme znalo za Rođenice, o čem svėdoče stare prodike. — U drugih se opet stranah Krajske pripovėda, da tri Rojenice ulaze u kuću, kad koja žena rodi, no kuda ulaze? to nitko nemože viděti; nego kad izlaze, ako mēsec svėti, to jih vidi rođinja obučene odėcom, kao što ju nosi dūga (Iris), gdě odlaze ostavivši dėtetu dare. — Tko još znade više o njih? Nebi li pokupio sve, pa meni priobćiti izvolio? Neznade li se gdě za Roda? Nije li Rod blizu Božića?

sěkiru, pa udri po tom čudnom bilju. Nu eto ti drugoga čuda! Kako se koja od tih jelah obori, to se iz stabla skotura sam debeli bob, a to u tolikom obilju, da mu ga je to lěto više obrodilo nego svemu kolikomu smějućemu se susědstvu. — A u Zilskom pripovědaju, da je nestašna jedna *bela žena* proso plějući sve latovje izpočupala, pak opet naopako, t. j. město korenja vārbove u zemlju sposadila. Seljanin se nada tim začudi mnijući, da će sve propasti; nu sa svim time kad dodje vrěme žetve, toliko ga nažnje, koliko ga za dvě druge godine nažeo nije*).

Str. 25. *Jur su kosci nizko došli,
Bit će već tri sata.*

Kosci zovu se u Štajeru jedan red od zvězdah, polag kojih se prosti narod po lětu noćju vlada. Obično izidje gospodar ili gospodarica iz pred kuće, pogleda na nebo, udje opet u sobu kažuć: *Kosci su že nizko: ta ili ta vira je: deca stante!* Děkle podrane, te idju na svoj poso. Gospodar ide medju tim u konjušnicu zvati *hlapce* (sluge), neka urane i konjem polože, ako su već kod kuće. — I po dolnjoj strani domovine valja da su poznati, jerbo *Kanižlić* u svojoj krasnoj *Rožalji* navodi izmedju drugih narodnih imenah zvězdah takodjer ime *Kosci*. Primorci se isto tako vladaju polag zvězdah, koje zovu *Vlašiči*. A Jarnik imade u svome

*) U Českoj se pripověda za někakvu *Poledničku*, ženu, koja pomaže žeteljicam žeti, nu nitko je ipak tu viditi nemože. Kad ima odviše velike vrućine oko pódne, to ona ide na obale potoka ili řěke, pa tamo veoma nemilo zaplaće.

Etymologiku *Vlastovke*, koje prevodi němačkimi *Ramstübe**).

Str. 26. *Vec na klupi zaharkó je
Pijan starešina.*

Starešinom zovu po čitavoj gornjoj strani naše domovine *věňčanoga kuma* (Trauungsbeistand). Imade i nevěsta svoga starešinu kao i mladoženja. Dužnost mladoženjina starešine jest: zaprositi děvojku, i počí na dan věňčanja kao kolovodja sa svatovi po nju u kuću majčinu. U cārkví stoji uz mladoženju, a kad se piruje, sědi za stolom p̄rvi do njega. Poso nevěstina starešine jest: čuvati děvojku do dana věňčanoga, da se neshije kakova golema sramota; te je taj dan običnim narodnim načinom izručuje svatom, kad dodju po nju. Kod stola (mislim) da i on sědi p̄rvi do nje. I za miraz valja da se pogode starešine. Nu o tome obširie (ako bog da) na svome městu.

Str. 27. *Ruke lome majka, kuma
I družice mlade...*

Družice ili *svatevce* zovu se one dvě lěpo cvětjem i koječim izkitjene děvojke, koje kao druga-

* U Ruskom ima takodjer jedna vārsta zvězdah, koje se zovu *Kosary*. U cārkvénoslov. nači čes *Vlasošeljce*, a opet na drugom městu *Vlasošelište* : πλέαιδες (obširnía čítat možeš o tome u Slavínu novog izdanja od W. Hauke, Prag 1834 str. 280). — To se pita: šta je koren od tih *Kosacah* ili *kosa* (falx) ili *kosa* (coma)? Kod nas kod kuće kažu, da se zovu zato tako, što stoje na nebu u onakom redu kao kosci, kada kose livadu. A za *kosu* (coma) govore primorski *Vlašici*, ako su to one iste zvězde. Nestoje li pored toga u kakovom savezu s *kosom Bereničinom* (coma Berenices)? Istina Bog i tudě mi opet s *Hamletom* uzkliknuti moramo: „Ima puno stvarih i na nebu i na zemlji, kojih se još san naše mudrosti ni dodirnuo nije.“

rice stoje uz nevěstu i mladoženju. Njih u carkvu vode do dva *druga* (djevera, Brautführer), koji i kod stola uz njih sěde dvoreći jih, t. j. predlažuć na tanjir jěstvine, i na drobne razrězuć kamade. U gornjih naših stranah za veliku se đarži sramotu, ako *svatevca* koja što uzme svojom rukom na svoj tanjir, nego ona valja da čeka, dok joj drug ne predloži i ne razkomadi, pa i mnogo jěsti nepristoji se, nego valja, da se dade mnogo nukati i ponudjati. Zato se kaže prirěčje o ženskih glavah, koje kod stola neće da jědu: «*Děrži se kakti svatevca (družica)*. — U Primorju se zovu *prve divice*. U dolnjih stranah izvan varošah, gdje se ovakove đevojke zovu *krancl* (Kranzeljungfern) neima toga običaj. U narodnih pěsmah, koje se kod Bosanske bratje muslemah poju, čitao sam višeputih o nekakvih *jendjibulah*. Valja da su te *jendjibule* naše *družice* ili *svatevce*.

Str. 28. *Perun stvori za Ladu*
Pitome gārlice.

Za prićicu o *gārlicah* spominjem se, da sam ju čuo pripovědat od pokojne moje tete Marine, već u p̄rvoj mojoj dobi, još mnogo prije nego što sam se počeo učiti němački, što je dakle bilo prije 13. moje godine. God. 1836. budući na praznikah kod sestree, čuo sam je opet od netjakinje sedamgodišnje đevojčice, koja ju pripovědaše svome u kolěvci još bivšemu trogodišnjemu bratcu. Tu sam ju odmah i složio u rižme (barem za onda kako tako) za preněti toli lěpu i nježnu stvar takojer u višji krug literature naše. Na lětošnjem putu, dobio sam u Krajnskoj jednu istoga predmeta narodnu pěsmu, koje poradi njezine dužine

ovdi uložiti nemogu, nu naći će svoje mjesto u drugom ili tretjem razdjelku narodnih pjesamah moje sbirke. — Muževi, koje napominje četveroredak:

*«Nečuješ li cviliti
Drago dēte tvoje,
Kom se neće smiliti.
Ki se dēcom goje.»*

jesu oni kod naše bratje u Mariborskom kotaru Štajerske u povēstih poznati *Pesjani* (Ptolomaeovi Besi, Βέσσοι?) narod ljudih divljih, po čitavom tēlu kosmatih kao psi, mjesto glave od čovēčje prilike s glavom od pasje prilike. Pripovēda se, da stoje prama istoku. Pokojna moja teta (Bog joj prosti dušu!) kazala mi je, da se zovu takodjer kalvini, te od ništa druga neživu, nego od nevine drobne dēčice, koju kradu, ubijaju i žderu. Spominjam se još, da nisam nikad mogo bez nekakvog trepeta obratiti očiuh na ona bārda železne i saladske stolice, koje je moći sa svim lako viditi s prodola, na kojem stoji naša rodna kuća; jerbo sam znao da ondē već stoje kalvini, od kojih se vide nekoliko hramah u zapadnom suncu lēskati. — Ako nebludim, da ista je povēst (o *Pesjanah*) poznata i kod Horvatskih Zagoracah, gdē jih nazivlju upravo *Pesoglavci*.

Str. 70. *O nikada negledala
Te gradove, zlatne sobe,
Pune jada, pune zala,
Pune vārakah, pune zlobe —
Od otrova, gvozdja stan.*

Neima može biti u čitavoj dogodovštini 14. i 15. stolētja nijedne vladajuće kuće, koja bi se u

toli kratko vrēme tolike bila domogla vlasti i tolika nabavila bogatstva, kao što se je domože i nabavi kuća Celjskih knezah (grofah). Od prostih vlastelih gradovah Sanecka i založenoga Celja uzpeše se, pridruživši si do mala mnoge druge gradove, na prestol *de facto* čitave Štajerske, Krajske i Koruške. Čim se udade kei jednoga vladaoca ove knežke kuće za *Žiška* kralja Ugarskog bude knez Celjski takodjer za bana Hārvatskoga postavljen, te po tom svojom vlastju ne samo u Hārvatskoj, nego li kao ban takodjer u Ugarskoj prevagnu. Isti *Tvārtko* kralj Bosanski, od kojeg se je čercom bio oženio, odabra ga kao naslědnika u svojoj dāržavi, koju čast medjutim naš knez primiti nemogaše, budući bosanska gospoda nehtědoše da mu izruče kraljevinu. — Nu baš timi mnogostranimi savezi vladajućih kućah zametnu se u prestol njihov čarv propasti. — Tu je zulum na toliko bēsno, da se je posljednji novac oteo poddajniku, za moći platjati čitave obitelj plemićke i čete bezbožnih slugah koji se njihove strane dāržahu*). Na kakovom su glasu Celjani bili kod svojih susědah, može se zaključiti iz poslovice: »Laglje je s Mohametani nego li s Celjani — «

Na otom dvoru izmedju takovih razbludnih i opakih okolovštinah rodi se naš nesrětni *Fredrik*. Priroda ga je nadarila plemenitim i uljudnim sārцем, nu odgojenje mu upravo na to idjaše, kako bi mu moglo prirodnu dobrotu izopačiti i izkoreniti. Već u parvoj dobi junačkih lětah oženi ga

*) Tu se imade i tražiti početak siromaštva celjskih seljanah: razkomadjenje zemaljah, mnoge kojekakve stare daće i. t. d.

otac (vërojatno proti njegovoj volji) s čerju ugledne i moguće kuće Frangepanske. Nu neka govor nastavi dobrodušni starac *Valvasor*:

Graf Herman von Cylli, dieses Namens der Zweyte, hatte mit seiner Gemahlinn, zween junge Herren erzielt. Einer derselben, Namens Ludwig, erbte die, in Kärndten gelegene, Graffschaft Ortenburg: dem Zweyten mit Namen Friedrich, gab der Alte etliche Schlösser, nähmlich Stanischak, Samobor, Gurckfeld, Machau, Rudolphswerth und Landstrass. Denn selbige Örter waren damals denen Graffen von Cylli versetzt, und also in ihrer Gewalt. Also hatte Craff Friedrich seine eigene Wohnung und Hofhaltung zu Gurckfeld, und führte sein absonderliches Regiment.—Als man aber zählte 1422, verschied seine Gemahlinn welche eine von Modrusch gewest, und ward der Leichnam gen Cylli geführt, alda er, in dem Kloster, zur Ruhe gelegt worden.

Darob entstund ein starckes Gerücht, als ob ihr Herr, Graff Friedrich, sie im Bette erstickt hette, um, für die adliche Jungfrau, *Veronica* von Desinze, *) von deren schönen Blick er Feuer gefangen hatte, in selbigem seinem Ehebetten Raum zu machen, zu ehlicher Verbindniss, und diejenige auch in seinen Armen zu haben, die er allbereit im Herzen hatte. Und weil drey Jahre nach seiner ersten Gemahlinn Hinfart, er, mit ihr Beylager hielt: ward der gemeine Argwohn desto stärker.

Ohn Zweifel hat dieser Verdacht eben sowohl seinem Vater die Gedanken eingenommen, und eine Rachgier wider Madame *Veronica* erweckt

*) Polag svëdoëbe jednog lëtopisca bila je onda Veronika pod imenom *biser Hãrvatski* poznata.

und vermutlich auch seinem Herrn Schwager dem Kaiser Sigismund, einen Verdruss gemacht. Doch kehrte man eine andere Ursache der Straffe vor, nemlich die Ungleichheit des Standes. Denn wiewohl es nichts unerhörtes, dass ein Graf, mit einer Edel-Dame, sich verheirathe: so wollten doch die Graffen von Cylli, ihrer Macht und Befreundung wegen, mit hohen Häusern, fürstlich betrachtet seyn: wie gemeinlich grosse Gewalt gross geachtet und mit geringerm Stande, wann kein sonderbarer Zusatz eines Nutzens dabey ist, unbefreundet seyn will. Weil dan der *Veronicae* Eltern nur des Ritterstandes waren, und Graff Friedrich sowol ohn seines Vaters Willen, als ohn seines Herrn Schwagers, des Kaisers, Rath, sie geeliget hatte: forderte der Kaiser ihn zu sich, in Ungarn, liess ihn, als er erschien, gefänglich annehmen, und zu seinem Vater, dem alten Graffen, Herman führen.

Dieser liess ihm alsofort Fesseln anlegen, folgend in einen verdeckten Wagen setzen, und nach Osterwitz, in der Graffschaft Cylli, in einen Thurn, bringen; darin er eine Zeitlang in den Eisen, wohlbewacht, vorlieb nehmen musste. Nach der Zeit führte man ihn gen Cylli, in die Burg, woselbst er dem Ritter, Jobst von Helfenberg, zur Verwahrung, anbefohlen. Allda zwang ihn der Alte, alle die Schlösser, so er ihm hatte eingeräumt, abzutreten. Und neben andern das in der Gottschee ligende Schloss, Friedrichstein, welches Graff Friedrich allererst neu-angefangen, und aus dem Grund erhebt hatte. Damit dann auch die Steine den hohen Missfallen und Eifer dess Vaters empfinden mögten: zerstörte er dieses Schloss Friedrichstein, und brach es ab, bis auf den Grund. (Welche Einreissung dann

gnugsam zeugte, dass nicht der blosse väterliche Unwill über die ungleiche Heirath, sondern auch die schwere Beargwohnung dess gefangenen Sohns, mit der vermuteten Ermordung seiner vorigen Gemahlinn, einen solchen Zorn-Brand, bey dem Alten angezündt hette: Er sonst schwerlich, das erst neugebaute Schloss also würde ruiniert haben.)

Also lebte nun Madame *Veronica* ihres Herrn und Eh-Gemahls, wie auch aller desselben Schlösser und Herrschaften beraubt, dazu in stetter Furcht, für ihrem ergrimmtten Schwäher; von dem sie nichts anders vermuthen konnte, als dass derjenige, welcher, um Ihrent willen, seinen leiblichen Sohn so hart hielte, und allerdings vor siedender Zorn-Wut, ein so schönes Schloss-Gebäu abgebrochen hette, den schönen Bau ihres Leibes, und die Wohnung ihres holdseligen Lebens, gleichfalls abzubrechen, kein Bedenken tragen würde. Wesswegen sie ihren Aufenthalt, bey den wilden Thieren, suchen musste, und sich, nebenst etlichen ihrer Kammer-Jungfrauen, in den Wäldern verbergen, alda Furcht, Sorge, Angst, Hertzleid, Threnen, ihre tägliche Speise, Noth und Mangel ihre Fülle und Ersättigung waren. Wie dann aus unordentlichen Vermählungen, dergleichen bittere Früchte nicht selten erwachsen.

Weil aber die Augen der gewaltigen gar weit und scharf sehen, und derhalben die Ihrige besorgten, Graff Herrman dörfte allbereit, auf die Spuhr kommen seyn, in welcher Gegend sie sich versteckt hielte: erachteten sie, rahtsam zu seyn, dass man sie heimlich, in einem, vor Pettau im Felde liegenden, Thurn führte: als darinn man sie nicht so leicht würde suchen: brachten sie derhalben dahin.

Aber solches schlug zu ihrem Unglück hinaus. Es wachten für den regierenden Alten, allenthalben unterthänige Augen; also ward solches gar bald ausgespührt, und nach Hofe berichtet. Von dannen man hinschickte, sie abhohlen, nach Osterwitz führen, und allda in einen Thurn werfen liess. Dasselbst musste das schöne Bild, eine gute Zeit in grossem Elende, gefangen sitzen, und vor Hunger schier verschmachten.

Endlich liess sie der alte Graff auf Cylli bringen, und stellte eine scharfe gerichtliche Klage wider sie an, mit ernstlicher Bemühung, Ihr durch Urtheil und Recht, den Kopff zu nehmen, und die Fackeln ihrer liebreizenden Augen, welche seinen Sohn so ungebührlich entzündet hetten, in ihrem eigenem Blut auszuleschen. Er gab ihr Schuld, sie hette seinen Sohn durch Zauber-Künste dazugebracht, dass er sie geheirathet; über das ihm, dem Vater, mit Gift, nach dem Leben gestrebt.

Allein es mangelte an gründlichem Beweis: darum kunnte ihr das Gericht nicht beykommen, mit einigem Schein des Rechtens: der Advocat, welchen man ihr hatte zulassen müssen, stritte für sie ritterlich, und sigte: und fand dissmal der sonst gemeinlich eintreffende heilige Spruch: »Was der Fürst will, dass spricht der Richter,« vor diesem redlichem Gericht, seinen Absatz.

Allein in dem Herzen der Gewaltigen, sitzt jemaln ein andres Recht verborgen, das heisst »Gewalt«, welches, wann das ordentliche Recht nicht, nach Wunsch, hinaus geht, zuletzt in offenbare Thätlichkeit leichtlich ausbricht. Dieses Rechtens gebrauchte sich auch Graff Herman. Weder der starcke Verdacht noch die Rachgier wollten dazu

einstimmen, dass er, ob gleich das Gericht mit Recht an sie kommen, noch ihr ein Urtheil auf den Hals fellen können, Sie darum sollte ledig, und auf freyen Fuss stellen: darum liess er sie wieder nach Osterwitz, in ihre vorige elende Herberge, führen, gänzlich entschlossen, durch Hunger und Durst sie dort so lange zu quälen, bis sie verschmachtete, und das Hungerschwert diejenige hinrichtete, welche des Advocatens Aufrichtigkeit dem Hencker-Schwert hatte entrückt.

Weil aber der Hunger-Tod so heftig nicht eylete, als wie seine Rachgier, und Ungedult: beordete er zween Ritter, welche das schönste Frauenbild, unterhalb Osterwitz, in einer Badwannen ersäufen liessen.

Ob solches eine Gerechtigkeit oder Grausamkeit und Tyranney zu tituliren, mag ein Vernünftiger Selbst urtheilen. Der alte Graff hat zwar in der Cillenischen Chronick, das Lob, dass er ein frommer Herr gewest, der gern Friede gestiftet, zwischen Armen und Reichen: aber in diesem Stuck, hat er sich, wie es scheint, den Zorn zu bald, und zu weit, übergeben lassen, und nicht so sehr dem Recht, als seinem Rach-Durst, den Lauff gelassen. Denn hatte er Fug und Recht, sie zu tödten; warum that er es nicht durch Urtheil, und Gericht? Hat demnach, in diesem Stuck, nicht gehandelt, wie er gesollt; sondern wie er gewollt, und mag wol vermutlicher unschuldig Blut hiemit auf sich geladeu, als schuldiges vergossen haben.

Gesetzt die erste Gemahlinn seines Sohnes Friedrich sey im Bette erstickt worden; so folgts darum noch nicht, dass es mit dieser *Veronicae*

Wissen und Willen geschehen. Verdacht und Argwohn seynd noch lange kein Beweis, noch Recht. Wann er nicht einmal berechtigt gewesen, mit der scharfen Angst Frage, sie peinlich anzugreifen: so hat ihm das Recht noch viel weniger zugelassen, sie umzubringen, ohne Ueberweisung, dass sie den Tod hette verdient.

Den todten Körper dieser so jämmerlich, unbarmherzig, und grausamlich ertränckten *Veronicae* führte man, gen Fraslau, zur Begräbniss. —

Indem es der unglückseligen *Veronicae* so kläglich erging, erkrankte Graff Friedrich vor grossem Kummer und Herzleide, über dem unbarmherzigen Tractament seiner Gemahlin, wesswegen der Vater ihn des Kerkers befreyte, und mit guten Medicamenten kuriren liess. — Nachdem der Alte nunmehr seinen Zorn, in dem Blute der armseligen *Veronicae* abgekühlt: ward er seinem Sohn endlich wiederum väterlich gewogen, und zwischen Ihnen gute Einigkeit gestiftet. Desswegen fertigte er nun denselben ab, mit allem seinem Hofgesinde, gen Rattmansdorff: allwo er zwey Jahre Hof hielt, und hernach auff Rom reisete, vermuthlich Ablass zu holen, wegen dess, an seiner ersten Gemahlinn begangenen schlimmen Stückleins (so anders der Argwohn und das Gerücht, nicht falsch gewest). Auff selbiger Reise, ist er, vom Marckgraffen von Ferrar, gefangen genommen, aber von seinem Schwagern, Heinrich, Grafen von Görtz, mit einer Suma Geldes wieder erledigt worden.

Da hat er wieder angefangen, einige Schlösser zu bauen, und seiner so jämmerlich ertränckten, zweiten Gemahlinn Körper, von Frasslau wieder abholen, und nach *Geyrach*, ins Karthäuser-

Kloster, führen lassen: da man denselben zur Ruhe bestetigte.....

Graf Friedrich hat, nach der Zeit, gleichwol noch lange gelebt, und das drei und neunzigste Jahr erreicht. — Er war allbereits ein Neunziger, und setzte doch die Buhlerey sammt anderer Leichtfertigkeit, noch fort. Weswegen ihm einmals ein guter Freund wolmeynendlich zuredete, Er sollte doch, weil nunmehr der Abend seines Lebens schon längst herbeigeruckt, und er zum Grabe so reiff, als wie eine über reife Birn zum Fallen, an sein Ende einmal gedenken, der Büberey Urlaub geben, und sich zum sterben bereiten. Aber demselben gab er als ein andrer Sardanapal, in dem der Epicur ganz vergraben, oder vielmehr wiederlebendig geworden war, diese saubre Antwort: O! ich hab meiner Sterblichkeit schon längst gedacht! und deswegen beschlossen, dass man auf mein Grab diese Leichschrift setzen soll:

Haec mihi porta ad inferos est;
 Scio, quae reliqui: abundavi rebus omnibus,
 Ex quibus nihil mecum fero, nisi quod bibi,
 Adque edi, quodque inexhausta cupiditas
 exhaust.

Sollte sich besser, für einen geylen Hund, oder wie Aristoteles, von des Sardanapals gleichgesinnter Leichenschrift, ertheilte, für einen Ochsen zum *Epitaphio* geschickt haben. — (*Valvasor*, topographisch - historische Beschreibung Krains 3. Theil, eilftes Buch, strana 200—204).

Ovako pripovêda blagodušni starac *Valvasor*. — Da je *Fredrik* vruće i iskreno *Veroniku* ljubio zato govori njegova bolest posle kako ga je otac

sionički razdružio š njome! to svědoči takojer njegova pomnja i věrnost, s kojom je posětjivao grob njezin u *Gorah* (*Gayrach*), dok ga i odtuda otac neodmami, za da mu čini zaboraviti taštu ljubav, šaljući ga u Rim; — a kamo neslědi mladjenačko sārce, u kojem još toliko igra mlade, vruće, sione kārvi, koliko u Fredrikovom, najpače gdje ga sa svih stranah obkoljivaju hitri dvornici, tašte vętrogonje; ljudi kupljeni i kadri svojom ljubęznjivostju i slobodnimi načini svačji preobratit um, svačeje otrovati sārce? Po tako pakleno osnovanoj stazi sišavši mladi Fredrik s puta čestitosti udari na one gadne stranputice, na kojih ga nalazimo poslědne vręme njegova života. Njegove se krivnje i zablude nipošto izpričati nemogu, nego nam opet služe kao žalostan priměr, na kakve može zabluditi māržke i gadne kolomije — ono sārce (makar bilo najplemenitie), kojega na pravoj stazi nedārži zdrava glava. —

Romance.

Prava je domovina *romancah* Španjolska. Tu je svaka skoro pęsma *romanca* (bila nježna, ljubezna ili zbiljna junačka). A čine se španjolske romance s priglasci (assonancami). Priglasak zove se nesavāršena rižma t. j. gdje se samo bez obzi-

ra na suglasnike samoglasnici slažu. Tako su np. *danak, tanak, sanak, razstanak* i. t. d. savršene rižme; gdje su naproti tomu *danak, darak, rana spavam* i. t. d. nesavršene rižme ili priglasci. A kad se romanca s priglasikom gradi, to treba da se slažu samoglasnici posljednje stope svakog drugog (kad kada i svakog četvrtog) reda tja do kraja pjesme, ili do kraja svakog razdělka od pjesme. Španjolci na takov način grade dugačkih pešamah bez ikakva truda, zašto jih pri tom pripomažu njihova nebrojna infinitiva na *ar. er, ir*, samostavna na *ad*, pristavna na *al* kao i participia na *ada* i *ado*, kao i na *ida* i *ido* i. t. d. — Eto primjera španjolske romance s mužkim priglasikom:

Rosa fresca, rosa fresca,
 Tan garrida y con amor!
 Quando y'os tuvo en mis braços,
 No os sabia servir *no*,
 Y agora que os serviria,
 No os puedo yo aver *no*. —

Vuestra fue la culpa, amigo,
 Vuestra fue, que mia *no*,
 Embiastes mi una carta —
 Con un vuestro servidor,
 Y en lugar de recaudar,
 El dixera otra razon,
 Que erades casado, amigo,
 Alla en tierras de Leon,
 Que teneis muger hermosa
 E hijos como una *flor*. —
 Quien os lo dixo, señora,
 No os dixera verdad *no*,
 Que yo nunca entre en Castilla,

Ni alla en tierras de Leon,
Sino quando era pequeño,
Que no sabia de amor.

Početak romance sa ženskim priglasom:

A fuera, a fuera Rodrigo,
El sobervio castellano!
Acordar se te devria
De aquel tiempo ya pasado,
Quando fuiste cavallero
En el altar de Santiago,
Quando el rey fue tu padrino,
Tu Rodrigo el ahijado;
Mi padre te dio las armas,
Mi madre te dio el cavallo,
Yo te calce las espuelas,
Porque fuesses mas honrrado,
Que pense casar contigo;
No lo quiso mi pecado,
Casaste con Ximena Gomez
Hija del conde Loçano. i. t. d.

I Njemački su pjesnici u novia vremena počeli upotrjebjavati assonance u svojih nekijih pjesmah, najpače: Uhland, Herder, Rückert i. dr. Najbolje jih je upotrjebio Uhland. Nu ipak se nedadu s onom razkošju i laganostju čitati kao što se čitaju Španjolski. Najpače glase ženske njemačke assonance čamno i teškoglasno poradi onoga *e* koje se bez prestanka u drugoj slovcu povratjati mora. Kako preyode pritom i pohvaljeni nekiji Njemci romance Španjolske, uklanjajuć se onog *e*, — eto ti primjera:

Mohrenkönige in Kastilien
Ziehen ein mit grossen Siegpomp,

Fünf der Mohrenkönige kommen,
Führen mit sich vieles *Kriegsvolk*.

Zogen dicht vorbei an Burgos
Und nach Montedoca *hin schon*,
Sie beliefen Belforado
Bald darauf auch San *Domingo*.
Drauf Najera nebst Logroño,
Wo ihr Schrott und Feuer *nichts schont*.
(Adalbert Keller.)

I tako dalje se vuče s tom okretnostju pėsma
tja do kraja —

Nu mnogo je spozobnii, za ovu vārstu metriku
naš slavjanski jezik; *) a to (scėnim) izmedju
sviuh glavnih evropejskih jezika uz španjolskog
i talianskog najvārstnii; — a izmedju slavjanskih
nada svima opet naš ilirski, koji punoćom svojih
mnogobrojnih *a, o, u*, ostale nadkriljuje, k čemu
pripomaže još prednost, što se kod nas slovke
samo broje. Nu dosada se jošter izvan Krajs-
koga pėsnika Dr. *Presherna* nitko nije prihvatio
toga načina. Njegove lėpe romance s priglasci na-
ći ćaš u III. i IV. svezku Krajske *Zhbelize*.

Junak *Hranilović* biaše jedan izmedju najgla-
sovitih četnika Senjskih, od kojeg je i samo ime
bilo nekada trepet bulah, a sada se još u mnogih
nebrojenih hajdućkih pėsma spominja, i s uz-
hitjenjem njegova slava pėva.

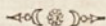
Poslė kako su Turci osvojili Sārbsku i Bosnu,

*) I u narodnjih naših pėsma možeš tragovah pėsma
s assonancami naći (gledaj *Vukove Srpske narod. pėsme* [U
Beču 1841] broj 90, 117, 120, 293 itd.)

prelaziše mnoge (osobito plemićke) porodice u pobliznje Austriske pokrajine, naime u Hårvatsku i Krajusku, silu svojih podajnikah sa sobom vodeći. Od ono doba imade u Hårvatskoj Keglevićah, Jelačićah, Krismanićah, Stojanovićah, Šimunčićah, Krajačićah, Radičevićah i drugih; u Krajnskoj pako Blagajah, Tomašovićah, Tomašićah, *Jugovićah* i drugi. — Jedan je sada gosp. Jugović (Jugowitz) u Koruškoj Kreiskommissaire Bělačkoga kotara.

Několiko manje poznatih řečí.

Alaj-barjak = barjak čitave vojske, die Heerfahne, vexillum.

U desnoj mu ruci kopje bojno
A u ľevoj *alajbarjak* zlatan.

Ala kerim! »Bog je velik!« Kažu Turci kad se šta neobičajna, velika slući, što oni ili željno očekuju, ili nemogu da razumědu.

Alem, dragi kamen (Diamant?)

Na jabuci *alem* kamen dragi,
Pri kojem se vidi večerati
Nasrěd noći kano nasrěd dana.

Balčak, onaj kraj u sablje, gđě se rukom dārži.
Säbelgriff, Säbelheft, Degengefäss.

Kārvava mu sablja do *balčaka*
A desnica ruka do ramena.

Beden, ili *bedem*, Bastei, Ringmauern.

Blazan, pomaman, lud.

Bula. Turkinja (žena ili děvojka).

Čaršija, piac, tārговиšte, der Marktplatz.

Čitap, tursko sveto pismo alkuran.

Davori, (interj.) np. Davori Božo davori! skuhat
ću ja tebi poparu.

Djulistan, vārtalj gđě same ruže rastu, der Rosengarten.

Zakopa ga majka u bostanu
U bostanu cvjetnu *djulistanu*.

Esapiti, računati.

Gàrle, (pomanjšiteljno od *gàrlice*).

Gàrlica je proso brala;

K njoj dohodi drugo *gàrle*:

Daj mi, *gàrle*, jedno zàrno....

Gnjev, Sàrdjba, ljutitost.

Gomila, grobište, Grabhügel r. i. p. mogyla.

Hlapac, momak; Poljski *chłopiec*, Bursche, ovdě

Page što sadašnji poljski *giermek*.

Hora, vrěme, u koi obiçavaju kalugjeri ili kolu-
driee svoje molitve ukupno na shodah (Chor)
çatiti.

Hum, okruglo bàrdo, Kogel. — Někoi od naše
bratje Sàrbaljah pišu *holm*; nu to je baš proti
duhu našeg južnoslavjanskog jezika, pa se pisat
nemože kao što se ne piše *polni*, *dolžni* město
puni, *dužni*.

Kàrçi, kàrçevina, město preobratjeno u polje, gđe
je bila prije šuma ili šikara.

Kaurka ili Kaurkinja. Tako zovu Turci naše žene.

Kosci, gledaj stranu. 119.

Lada, Božica ljubavi (Gledaj *Djulabie* str. 133.)

Leljo, Božić ljubavi (Gledaj *Djulabie* str. 131.)

Lès. 1. šuma, lug 2. dárvo u obçe. 3. raka.

Ložište, město gđe se leži, àrdjava postělja, kao
što je u ubogih.

Luna, mēsec. Upotrēbljava se po ÷itavoj Krajn-
skoj pa i u jednoj strani slovenskoga u železnoj
gradomedji Ugarske. Ta se rēç vėç može u
najstariih rukopisih çàrkvenoslovenskih naçi.

Meçta, fantazia.

More! Medjumetak, koj se nedade upravo i točno u drugi koi jezik prevesti. *More!* kaže obično stariu mladjemu, gospodar sluzi, Turčin Kau-
rinu, i. t. d.

Mostar, varoš u južnoj Bosni.

Naju, rodit. dvoobr. Město toga se sada obično kaže *nas dviuh*. Nu je *naju* još običajno i po Bugarskoj i po čitavoj gornjoj Ilirii.

Perun, Bog groma (Gledaj *Djulabie* str. 150.)

Podstěnje, kod naše bratje u Štajeru ono město izpred kuće, koje uprav uz stěnu, koliko strěha dosegne, za tri četiri paoca više od ostale zemlje stoji, te se osobitem pomnjom čisti. Ako je na način hodnice po staroslov. načinu obijeno, zove se *ganjg*, u dolnjoj Ilirii *trēm*, Porticus.

Prije, prijane, prijatelju: Freund, Bruder.

Pustahija, razbojnik.

Saraj, ona strana stanja, gdje Turci čuvaju svoje bule. Kod bogatijih saraj čini za se stanje.

Spas, spasitelj, kârst, križ.

Starešina, u občini muževi, koji zaključuju i sude, kod svadbe u gornjoj Ilirii vĕnĕani kum (Gledaj stran. 120.)

Ves, selo.

Vârĕ, kârĕag, Krug (od vârtjeti? ili od urceo?)

Zadušbina, ono, što čovĕk čini za spasenje duše svoje, ili sagradi cårkvu ili manastir, kao što činiše nĕgda cari i kralji pradĕdovah naših; ili nahrani gladna, preodjene gola, napoji žedna, koju zadušbinu svaki i najmanji učiniti može.

Pârvu babo zagradio cårkvu

Krasnu slavnu sebi *zadušbinu*...

Živica, živi plot, Zaunhecke.

PREDPLATNICI I PREDBROJNICI.

U H o r v a t s k o j.

(P. n.) gospoda:

- Akšamović Josip, sluš. bogoslov. III. g. u Zagr.
 Augustin Juraj, gradjanin i lékař u Zagrebu.
 Babić Franjo, mudroljubja II. g. sluš. u Zagrebu.
 Babić Tito, vlastelin i fiškal varm. Varažd.
 Babukić Věkoslav, advokat i tajnik sl. ěit. Zagr.
 Bach Josip, vārhovni učitelj. u sl. H. granici.
 Bakšaj Škender, jurat iz Zagorja.
 Barabaš Věkoslav, kapelan u Koprivnici.
 Barac Eugenio, jurat iz Varaždina.
 Baraga Antun, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Barišec Josip, kapelan u Samoboru.
 Bartolović Ivan, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Belas Pavao, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu.
 Belošić Věnceslav, kap. u Bistrici.
 Berke Augustin, kap. u Križevcih.
 Berkić Ivan, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Bištan Julio, sluš. pravah u Zagrebu.
 Bogović Mirko, 2 exemplara.
 Bolkovac Jakov, c. k. lajtnant iz H. granice.
 Briglević Janko, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Brooz Mavro, kapelan u Pregradju.
 Bunjevac Ivan, bilježnik slavne varm. Zagreb.

- Car Stěpan, advokat i odgojitelj gosp. Demeterfyih.
 Gerovac Franjo, sluš. mudr. I. god. u Zagrebu.
 Čačković Josip de Verhovina, zač. sudac sl. v. Z.
 Čačkovićka Ivana, rođj. comtesse de Schmideg.
 Čavlović Pavo, sluš. mudr. II. g. u sēm. Zagr.
 Čegelj Janko de Lapuh, vel. sudac sl. v. Varažd.
 Černi Andria, Zagr. narodni kavandžia.
 Čitaonica mladeži ilirske u g. k. sēmeništu Zagreb.
 Debeljak Jozip, kapelan u Mihovljanah.
 Demeter Dmitrij, Dr. lěkarstva u Zagrebu.
 Demeterfy Dragutin.
 Demeterfy Milan.
 Diković Dragutin, zakletnik banskoga stola.
 Dolovčak Ivan, advokat.
 Doma Mio, sluš. mudroljubja I. g. u Zagrebu.
 Drašković grof Janko Trakoštanski, c. k. komornik itd. předsědnik sl. dr. čitaonice il. Zagr.
 Droběec Franjo, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Dvořak Mavro, učenik IV. gimn. škole u Zagr.
 Egersdorfer Alexander, sluš. bog. II. g. u Zagr.
 Filić Jakob, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Fink Eduard, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Folnegović Nikola, sluš. mudr. I. g. u Zagr.
 Francul Franjo, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu.
 Frigan Věkoslav, advokat i prisědnik sud. stola.
 Fuks Vatroslav, sluš. pravah u Zagrebu.
 Galac Dragutin, sluš. mudrol. II. g. u Zagrebu.
 Gjurkovečki Franjo, kapelan u Krapini.
 Goršeta Nikola, slušalac pēsničtva u Zagrebu.
 Grabar Mirko, kapelan u Miholcu.
 Gvozdanović Janko, advokat u Karlovcu.
 Gvozdanović Tomo, c. k. kapetan-auditor u Z.
 Hadrović Miroslav, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Hajko Miho, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.

- Halady Jovan, provisor.
 Haramina Milutin, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Hatz Pavo mladji, tãrgovac u Zagrebu.
 Haukovec Stěpan, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Hauliček Nikola, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Havaić Stěpan, župnik u Zaboku.
 Holjac Antun, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Horvat Antun, advokat u Zagrebu.
 Horvat Nikola, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Hranilović Ilija, sluš. pėsničtva u Zagrebu.
 Ilić Luka, sluš. bog. II. g. u Zagrebu,
 Jakopović Gavro, zakletnik banskoga stola.
 Jakševac Stěpan, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
Gđ. Jarnevićeva Boguila, dom. iz Karlovca.
 Jarnevićeva Dragoila, dom. i spisateljica iz Karl.
 G. Jarnević Josip, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Jelačić Kazimir de Buzin, jurat.
 Jelačić Vladislav de Buzin, jurat.
 Juranić Ferdinand, c. k. kapetan iz H. granice.
 Karoly Ljudevit, sudac sl. varm. Zagrebačke.
 Kasun Dragutin, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Kesterzanek Franjo, vãrh. harmicar u Senju.
 Kirchlechner Vuri, kapelan u Ivancu.
 Kiš Ladislav, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu.
 Knežić Kajetan, c. k. major i upravit. C. L. ceste.
 Knjižnica narodna mladeži duhovne u sēm. Zagr.
Gđ. Kokanovićeva Maria, domor. iz Karlovca.
 G. Kooci Augustin, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Kostelec Nikola, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Kovačević Ivan, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Kovačević Juraj, vãrhovni učitelj.
 Kralj Alexander, advokat i prisědnik sud. st.
 Kraljević Pavo, učitelj Pleternički.
 Krestić Nikola, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.

- Krieger Antun, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu,
Gđe. Kriegerova Eugenia, domorodka iz Zagr.
 Kriegerova Jozefina, domorodka, iz Zagreba.
 Krizmanićeva Pauna, domorodka, iz Bistrice.
 G. Krizmanić Ivan, opat i župnik Bistrički.
 Križanić Ognjeslav; kapelan u Klošter-Ivaniću.
 Kršnjavi Jozip, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Kukuljević Antun de Sacci, varh. skolski ravnit.
 Kukuljević Ivan Sakcinski, c. k. lajtnant.
 Kušec Pavo, župnik u Ivancu.
 Kušland baron Dragutin Zablatki 2 ex.
 Lahonjek Stěpan, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Laić Stěpan, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Latković Stěpan, sluš. bog. II. g. u Zagrebu,
 Lepšek Janko, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Leušteck Tomo, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Malić Kosta, Fourier u sl. H. granici.
 Malin Naum, pravnik.
 Maretić Ognjoslav, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Marković Mio, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Mašek Ivan, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Matačić Dragutin, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Matić Miroslav, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Matković Stěpko, kapelan u Berdovcu.
 Mešić Jozip, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Mikelini Ferdinand, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Mikić Gjuro, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Miković Ivan, kapelan u Konobi.
 Mikulić Jozip, advokat u Zagrebu, 2 ex.
 Miler Jozip, kapelan u Konobi.
 Milošević, c. k. lajtnant u sl. H. granici.
 Mračić Bernardo, kapelan u Čazmi.
 Mrak Maximilian, protokolista st. duh. 2 ex.
 Mraović Alexander, Dr. lěk. i fisik. var. Zagr.

- Mraović Vasilij gradj. Zagrebački, 2 ex.
 Mrazović Mato, sluš. blagorèčja u Zagrebu.
 Nëmèiè Antun, advok. i sudac sl. varm. Križev.
 Nikoliè Vasilij, jurat u Zagrebu.
 Gdè. Papièeva Kàrstina, dom. i lj. il. lit. u Zagr.
 G. Pavlec Mato, kapelan u Bregih.
 Petter Dragutin, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Pihler Ljudevit, pravnik I. g. u Zagrebu.
 Gj. Pisaèièka Ljubica rodj. Kukuljevièeva.
 G. Poglediè Dragutin, advokat u Zagrebu.
 Poljak Gašpar, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Popović Anastas, tãrgovac Zagrebački.
 Požeg Franjo, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Radoèaj Franjo, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu.
 Rakovac Dragutin, advokat i spisatelj u Zagr.
 Rakovac Lauš, Dr. lèkarstva u Zagrebu.
 Rastiè Danilo, c. k. oberstlajtnant iz sl. H. gran.
 Ratković Antun, c. kr. kadet u sl. H. granici.
 Ratković Juraj, c. kr. lajtnant u sl. H. granici.
 Regen Franjo, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Resar Janko, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Reves Stěpan, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Rogan Eduard, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Rogan Stěpan, župnik u Vraběju.
 Rožić Eduard, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Rumenjak Jakov, odg. ml. gosp. Gabr. Stauduareve.
 Sabljar Antun, c. kr. kapetan u Križevcih.
 Sabljar Mihail, c. kr. major u Zagrebu.
 Sekanović Vèkoslav, sluš. bog. IV. g. u Zagr.
 Seljan Dragutin, prefekt u pl. konv. i spis. ilirski.
 Sèrbaniè Jozip, bilježnik obèine Kraljeveèke.
 Simoniè plem. (Baltasar), c. k. generalmajor i
 vitez c. rusk. reda sve. Ane 2, vãrste.
 Smendrovac Jozip, advokat u Karlovcu.

- Sobčić Mio, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Stančić Věkoslav, sluš. mudr. II. g. u Zagr.
 Stivalić Kārsto, kap. kod sv. Trojstva u sl. H. gr.
 Stivalić Mio, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Šandor Mirko Gjalski, vlastelin Horvatski.
 Šajatović Mihail, c. kr. lajtnant u sl. H. gran.
 Šavor Jozip, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Šimagović Franjo, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu.
 Škarec Škender, starešina magistr. Zagreb. itd.
 Škalar Mio, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Škrabal Kamilo, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Škrinjarić Jozip, sluš. blagorēčja u Zagrebu.
 Šošarić Dragutin, advokat u Zagrebu.
 Štabek Mihail, kapelan u Orehovcu.
 Štauduar Antun, aktuar kr. arkiva u Zagrebu.
 Štauduar Věkoslav, sudac sl. varm. Zagrebačke.
 Gj. Štauduarka Drag. rodj. Krizmanićeva.
 Gdē. Štauduareva Gabriela, domorodka.
 Štriga Bělan, pravnik I. g. u Zagrebu.
 Šuplika Jozip, kap. u Koprivnici.
 Šušković Jozip, prefekt u bisk. Z. sirotištu.
 Šutej Franjo, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Švigel Dragutin, zakletnik banskoga stola.
 Švigel Ljudevit, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Švajcer Nikola, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Tkalčić Stěpan, gradjanin i postolar u Zagrebu.
 Toljan Mato, član nar. ilirskog teatra u Zagr.
 Tumpić Mirko, kapelan u Bistrici.
 Uhernik Andria, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Užarević Jakov, Dr. lěk. u Zagrebu.
 Vahter Dragutin, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Vakanović Antun, fiškal sl. varm. Zagr. 3 ex.
 Valetić Janko, sluš. bog. III. g. u Zagrebu.
 Varga Franjo, kapelan u Križevcih.

- Veber Adolfo, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Vèrbančić Ivan, sluš. bog. I. g. u Zagrebu.
 Vèrbančić Slavoljub, sluš. bog. II. g. u Zagr.
 Vèrbanec Blaž, kap. u Cvětlini.
 Vernak Ognjoslav, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Vitković Josip, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Vraniczany pl. Juraj, tãrgovac u Senju.
 Vraniczany pl. Nikola, vlastelin 3 ex.
 Vukmanić Ivo, sluš. pèsničtva u Zagrebu.
 Vukotinović Ljud., vel. sudac sl. varm Križev.
 Vuković Stěpko, kap. kod sv. Jalžb. u Suh. dolu.
 Vulaković Adolfo, sluš. bog. II. g. u Zagrebu.
 Zengeval Franjo, nadvornik nj. exc. bisk. Zagreb.
 Gdè. Zlatarovićeva Milica, domor. u Zagr.
 G. Zlatarović Robert, advokat u Zagrebu.
 Zubanović Petar, sluš. mudr. I. g. u Zagrebu.
 Žerjavić Ferdinand, advokat u Zagrebu. 2 ex.
 Žigrović Ferdinand, sluš. mudr. II. g. u Zagr.
 Žuvić Věkoslav, kapelan u Remetincih.
 Žužel Franjo, sluš. bog. IV. g. u Zagrebu. 2 ex.

U Slavonskoj.

(P. n.) gospoda:

- Bèrkić Tadia, c. kr. kapetan u Mitrovici.
 Bertić Vatroslav, c. kr. kadet u Osěku.
 Bigga Stojko, c. k. oberlajtnant u Petrovaradinu.
 Dautović Franjo, c. k. kapet. u Novoj Gradiški.
 Delimanić Ivan, vlastelin Orahovički,
 Fergić Franjo, župnik Brestovački.
 Filić Matia, župnik Feričanački.
 Gottlibović Pavò, žup. i starešina Valpovački.
 Halavanja I., c. kr. lajtnant u Osěku.
 Kovačević Valentin, kapelan Lipovljanski.

Maurović Jos., vicearkid. Našički i žup. Orahovički.
 Mihailović Gavriilo, admin. manastira Jazačkog.
 Mikšić Xaver, prof. u Osėku.
 Mohl Franjo, adv. i prisėd. sl. varm. Vėrovitićke.
 Pavić Ant., Dr. lėk., fisikus i prisėd. sl. var. Požeške.
 Požežanac Antun, kapelan u Svesvetih.
 Šimatović Ivan, c. k. oberlajt. u Petrovaradinu.
 Sirovec Franjo, kapelan Orahovički.
 Stanković Janko, Dr. m. i prof. u Diakovaru.
 Tončević Stěpan, tãrgovac u Zemunu.
 Užarević Juraj, bilježnik Orahovački.
 Užarević Matia, nadziratelj svilane u Iregu.
 Vahter Franjo, gradjanin Osėčki.
 Vranešić Mihail, špoljar u Iregu.
 Zaborski Boislav, odgojit dēce pl. obiteljih Mladenovićeve i Rogulićeve u Iregu.

U Dalmaciji.

(P. n.) gospoda :

Barić I., učitelj u Sinju.
 Čurlić Atanasij, jeromonah i učitelj u Šibeniku.
 Gvozdanović Danilo, c. k. sud. aktuar u Zadru.
 Ivičević Stěpan iz Makarske.
 Kaznačić Antun, adv. i spis. ilir. u Dubrovniku.
 Martinec Ignacia, c. kr. kapetan u Zadru.
 Milković Partenio, župnik u Imockomu.
 Nikolajević Juraj, župnik ist. cār. u Dubrovniku.
 Petranović Božidar, Dr. pr. i c. k. čin. u Imockomu.
 Popović Arsenio, deput. od zdrav. u Imockomu.
 Ročić Antun, spisatelj u Dubrovniku.
 Stazić Andria, učitelj u Splėtu.
 Gj. Vidovića Ana, spisateljica ilirska u Šibeniku.
 G. Vučković Luka, župnik r. k. u Solinu.

U U g à r s k o j.

(P. n.) *gospoda:*

- Godra Miho, profesor u Várbasu.
 Goleš Nik., žup. i arkidiak. g. k. cark. u Novomsadu.
 Hadžić Jovan, Dr. pravah, starešina i direktor
 sárbske gimnasie u Novomsadu.
 Hesky Antun, bogoslovac biskupie Senjske na
 Peštanskom sveučilištu.
 Hurban Miloslav, izdatelj českosl. almanaka *Nitra*.
 Joanović Petar, Dr. mudrolj. i adv. u N. Sadu.
 Kauliczy Damjan, advokat Novosadski.
 Koić Alexander, Novosadskoga magistrata pisar.
 Kollár Jan, ev. župn. Peštanski, spisat. česko-sl.
 Kostić Alexander, advokat Novosadski.
 Kuzmanović Dimitrij, advokat Novosadski.
 Laušin Toma, var. Novosadske urbarius.
 Lazarović Lazar, advokat Novosadski.
 Lust Franjo, lèkar Novosadski.
 Mihailović Petar u Novomsadu.
 Nešković Petar, advokat Novosadski.
 Obradović Vasilij, advokat Novosadski.
 Palković Juraj, prof. slov. jezika u Bretislavu.
 Panić Jovan, gospodarnik u Novomsadu.
 Petrović Andrij, advokat Novosadski.
 Petrović Ivan, advokat Novosadski.
 Polzović Gavriilo, advokat Novosadski.
 Popović Miloš, slušalac pravah u Kečkemetu.
 Rohonj Jan, evang. propovèdник u Gložanah.
 Sekulić, Gargur, Dr. lèkarstva u N. Sadu.
 Staić Mio, Novosadskog magistrata pisar.
 Staić Stěpan, zdraviteljstva pomoćnik u N. Sadu.
 Stamatović Pavao, župn. Segedinski i spis. sárb.
 Šafařjk Jan, Dr. lèkarstva u N. Sadu.

Škultety Horislaw, českosl. spisat, u Bretislavu.
 Štur Ljudevit, nam. prof. českosl. jez. u Bretislavu.
 Teodorović Jovan mag. veteranije u N. Sadu.
 Užarević Luka, sluš. mudroljub. I, g. u Pečuhu.
 Užarević Vatroslav, sluš. bogosl. II. g. u Pečuhu.
 Wrchowski Boleslawjn, advokat u Pešti.

U Štajerskoj.

(P. n.) gospoda:

Breznik J., župnik kod sv. Jakoba u Soboti.
 Dainko Petar, župnik i dekan Velikonedeljski.
 Deutscher Juraj, župnik Sveto-Nikolajski.
 Dominkuš Andria, uprav. grada Sekavskoga 3 ex.
 Dragošević Mihael, župnik Sveto-Stjepanski.
 Drobnić Josip, kapelan Rogatečki.
 Fuchs Antun, najemnik grada Žusemskoga.
 Gottweiss Josip, Dr. prav. najem. grada Pranečk.
 Herzog Josip, upravitelj grada Početartčkog.
 Klajžer Ivan, kapelan u Ptuju.
 Kočevar Stjepko, Dr. lječiteljstva i fisikus Početartski 6 ex.
 Košar Jakob, kapelan u Maria-Trostu. 3 ex.
 Krempel Antun, župnik Malonedeljski.
 Kvas Koloman, prof. slov. jezika u Gradcu.
 Macun Ivan, slušalac pravah u Gradcu.
 Matjašić Juraj kapelan u Lempachu 2 ex.
 Mohorić Ivan, zemaljski gospodar u Ilovcih.
 Muršec Josip, misnik i odgojitelj u Gradcu.
 Nagy Antun, činovnik gradštine Podčetartčke.
 Orožen Valentin, kapelan Poljičanski.
 Pirsch Franjo, kapelan u Slov. Gradcu.
 Sdouschegg Andria, župnik Ranski.

- Simonić I., kapelan Malonedeljski.
 Strah I., pravnik na sveučil. Gradačkom.
 Šparovec Vekosl., pravnik na sveuč. Gradačkom.
 Vaupotić Antun, kapelan u Leskovcu.
 Vógrin Lovro, Dr. bogoslovja i adjunkt bogoslovnih školah u Gradcu.
 Vuk Anton, župnik kod sv. Petra u Medvėdjem dolu. 2 ex.
 Zaff Gjuro, kapelan u Frauheimu.
 Žuža Antun, župnik i dek. u Slov. Bistrici. 3 ex.

U K o r u š k o j .

(P. n.) *gospoda:*

- Jarnik Urban, župnik u Moosburgu.
 Korošec Ivan, bogoslovac III. god. u Čelovcu.
 Lesjak J., kapelan Pod Kloštrom.
 Leškošek Ivan, bog. IV. g. u Čelovcu.
 Mayr Matia, kapelan u Rožju.
 Trabant Otto, bogosl. I. g. u Čelovcu.
 Ulaga Jozip, bogosl. III. g. u Čelovcu.
 Zorčić Jozip, bogosl. I. g. u Čelovcu.

U K r a j n s k o j .

(P. n.) *gospoda:*

- Cvelić Ivan, sluš. bog. III. g. u Ljubljani.
 Dolenc Luka, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 Dužan Jaromir, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 Ilenić J., župnik u Strugu.
 Jeran Luka, sluš. mudroljubja I. g. u Ljubljani.
 Jerovšek Lovro, sluš. mudr. I. g. u Ljubljani.
 Kastelic Miho, bibliotekar lyceja Ljubljanskoga.
 Kobe Gjuro, kapelan u Kostlu.

Košir J. kapelan u Krajnu.
 Krašna Jakob, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 Lampe Antun, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 P. J. u Ljubljani.
 Pinter Lovro, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 Pirnat Andria, sluš. mudr. I. g. u Ljubljani.
 Potočnik Ivan, sluš. bog. IV. g. u Ljubljani.
 Prenc Davorin, sluš. bog. I g. u Ljubljani.
 Prešern Franjo, Dr. pravah spisatelj u Ljublj.
 Prešern J., zemaljski gospodar u Bledu.
 Puhar Matia, sluš. bog. II. g. u Ljubljani.
 Rupnik Simo, sluš. mudr. I. g. u Ljubljani.
 Rudež Jozip, vlastelin Ribnički.
 Štriter Ivan, sluš. mudr. II. g. u Ljubljani.
 Toma J., vlastnik gvozdane u Radolci.
 Zic Nikola, sluš. krasnorččja u Ljubljani.
 Žakelj, Antun, sluš. bog. III. g. u Ljubljani.
 Zemla Jozip župnik kod sv. Ambrozia, spisatelj.

U T à r s t u.

(P. n.) gospoda:

Kladnik J., lèčitelj.
 Rukavina Ilia Ljubački, c. kr. oberlajtnant.
 Rušnjov Antun, predsjednik mag. od zdravlja.
 Gj. Rušnjova Sofia rodj. Žinićeva.
 G. Stojković Andria.
 Vladisavljević Dimitria, učitelj.

U Mletačkoj.

(P. n.) gospoda:

Bergler Franjo, c. kr. kadet u Trebižu (Treviso).
 Butolo Dinko, agente comun. del Vale di Resia.
 Butolo Odoriko, župnik Rezianski.
 Galizia Francesco, kapelan Rezianski.

U Beču.

(P. n.) gospoda:

Fabek Jozip, Dr. lékařstva itd.
 Mašek Ivan, sluš. lékařstva II. god.
 Miklošić Fr. Vl. Dr. mudroljubja i pravah
 Zlatarović Jozip, c. kr. savětnik, Dr. i professor
 lékařstva na c. k. Jozefinskoj akademii u Beču.

U Českoj.

(P. n.) gospoda:

Čelakowski Fr. Lad. spisatelj českí.
 Hanka Waclaw, bibliotekar nar. česk. museuma.
 Staněk Waclaw, Dr. i prof. lékařstva
 Šafařjk P. J., Dr. m. i čuvar kr. české bibliotéke.
 Winařjcki Karel, župnik Kowenski.

U Galicii.

(P. n.) gospoda:

Bętkowski Nikodem, Dr. lékařstva.
 Krudowski Antun, Dr. pravah.

U Sàrbskoj.

(P. n.) gospodin

Vozarević Gligorij, kn. srbski knjigoprodavac u
 Biogradu 10 ex.

U Bosni.

Gospodin

Kuna Filip, klerik diecese Bosanske.

U R u s k o j.

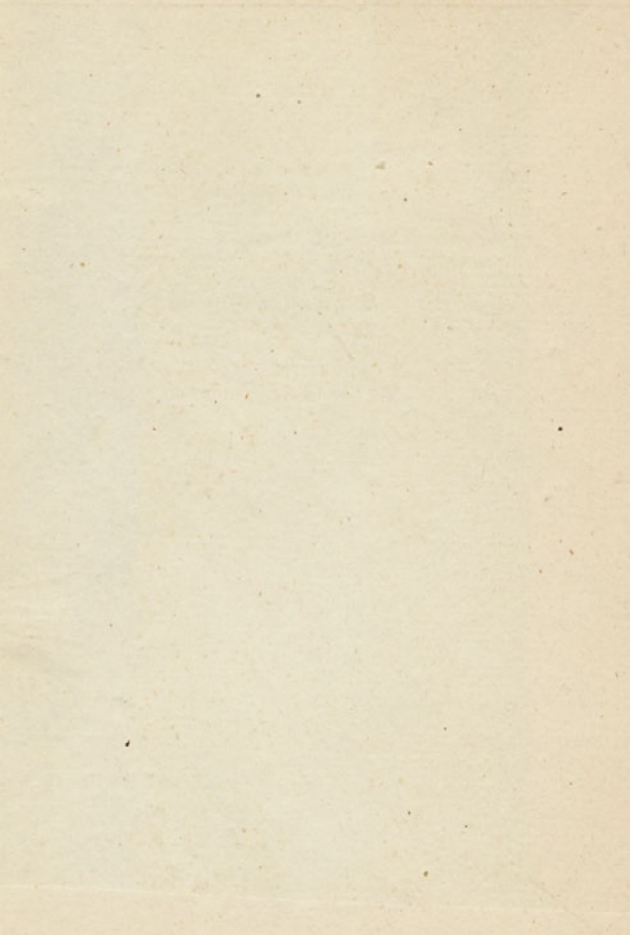
(P. n.) *gospoda:*

- Bodjanski Jozip Maximovič, profesor slav. jezika i literature na sveučilištu Moskovskom.
 Preiss Petar Ivanovič, prof. slav. jezika i literature na sveučilištu Petrogradskom. 2 ex.
 Sreznjevski Izmail Ivanovič, prof. slav. jezika i literat. na sveučilištu Harkovskom. 3 ex.

Docnie poslani.

(P. n.) *gospoda:*

- Berkić Mato, tãrgovac u Sisku.
 Čaić Janko, tãrgovac u Sisku.
 E. Max. Wernić od Maloga Turnja, sl. m. II. g. u Z.
 Ferić Franjo, jurat u Zagrebu.
 Herceg Dragutin, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Ilišević Stěpan, duh. bisk. stola bilježnik u Z.
 Jakšić Danil, tãrgovac u Zagrebu.
 Juda Mato, tãrgovac u Sisku.
 Klemen Mihail, kanonik stolne cãrkve u Zagr.
 Kostić Gjuro, sluš. pravah u Pešti.
 Lovrić Franjo, tãrgovac u Sisku.
 Matiašević Franjo, kap. stolne cãrkve i nam. bilježnik duh. stola.
 Matošić Adolfo, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Nikolić Konstantin, mladi domorodac u Zagr.
 Pibrouc Janko, tãrgovac u Sisku.
 Poturičić Miloš, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.
 Šestić Mihail, tãrgovac u Sisku.
 Španić Ljud., duh. Zagr. bisk. stola kancelista.
 Těrnski Ivan, c.kr. gran. čin. u Petrinji.
 Tkalac Ivan, sluš. mudr. II. g. u Zagrebu.

Slovenska knjižnica

6K M

A 901

66009860580

COBISS ©

Meška knjižnica Ljubljana

